

บทที่ 5 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของโฆษกสตรีในหน่วยงานราชการ ที่ปรากฏ
ในสื่อสิ่งพิมพ์เป็น 3 แนวทาง ดังนี้คือ

1. ภาพลักษณ์ที่โฆษกสตรีมองตนเอง
2. ภาพลักษณ์ที่ประชาชนมองโฆษกสตรี
3. ภาพลักษณ์ที่สื่อสิ่งพิมพ์มองโฆษกสตรี

1. ภาพลักษณ์ที่โฆษกสตรีมองตนเอง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth Interview) โฆษกสตรีและรองโฆษกสตรีในหน่วยงานราชการทั้ง 8 ท่าน (ดูรายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก) โดยแบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ 6 ข้อ ได้แก่ ชีวิตการทำงาน ความคิดเห็นต่องานที่ทำ ความพึงพอใจในงานที่ทำ เพศกับการทำงาน ภาพลักษณ์ที่มีต่อตนเอง และความสัมพันธ์ระหว่างโฆษกกับสื่อมวลชน

1. ชีวิตการทำงาน ประกอบไปด้วยหัวข้อสำคัญ ๆ 2 ข้อ ได้แก่ ประสบการณ์ก่อนมาเป็นโฆษกและการปฏิบัติงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1.1) ประสบการณ์ก่อนมาเป็นโฆษก โฆษกสตรีในหน่วยงานราชการมีทั้งหมด 8 ท่าน ในขณะที่ทำหน้าที่โฆษกหรือรองโฆษก สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี 4 ท่าน ปริญญาโท 3 ท่าน ปริญญาเอก 1 ท่าน โฆษกสตรีก่อนมาเป็นโฆษกหรือรองโฆษก มีโฆษก 6 ท่าน ที่ไม่เคยเป็นนักประชาสัมพันธ์มาก่อน ส่วน 2 ท่านเคยเป็นนักประชาสัมพันธ์มาก่อน ประสบการณ์ที่เคยเป็นนักประชาสัมพันธ์มาก่อนมีผลคือช่วยให้การทำหน้าที่โฆษกหรือรองโฆษกดีขึ้น (ไม่แสดงความคิดเห็น 4 ท่าน) เหตุผลที่คิดว่าประสบการณ์ช่วยให้การทำหน้าที่โฆษกหรือรองโฆษกดีขึ้น เพราะทำให้มี

ประสบการณ์และคุ้นเคยกับผู้สื่อข่าว มองภาพการทำงานได้ชัดเจนขึ้น เข้าใจความต้องการของผู้สื่อข่าวดีขึ้น ภูมิวิธีการทำงานของผู้สื่อข่าวจึงวิธีที่จะให้ข้อมูลกับผู้สื่อข่าว และการเลือกใช้คำพูด เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่าง ๆ ภูมิวิธีการทำงานของสื่อมวลชน

(1.2) การปฏิบัติงานในฐานะโฆษกหรือรองโฆษก ประกอบไปด้วย การได้รับมอบหมายงาน ประเด็นที่ได้รับมอบหมายให้แถลงข่าว งานอื่นที่ทาบระหว่างเป็นโฆษกหรือรองโฆษก

(1.2.1) การมอบหมายงาน

- สำหรับตำแหน่งโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เลขานุการนายก รัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้ดูแลงานของกองงานโฆษก เป็นผู้มอบหมายงานให้ทำ ในกรณีที่ไม่มีตำแหน่งรอง โฆษกจึงเป็นหน้าที่ที่โฆษกต้องทำงานเองทุกอย่าง

- ส่วนตำแหน่งรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติงานโดย โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้มอบหมายงานให้ทำ โดยจัดแบ่งให้ทำหน้าที่ติดตามงานของ รองนายกรัฐมนตรีแต่ละท่าน และงานที่โฆษกมอบหมายให้ทำได้รับมอบหมายให้ดูแลงานด้านสังคม ทั้หมดจากโฆษก ม้งานที่ริเริ่มด้วยตนเองหลายด้าน เช่น วิธีการนำเสนอข้อมูลข้อสนเทศแก่ สื่อมวลชน การเตรียมเอกสารสำหรับผู้สื่อข่าว การวิเคราะห์งานให้สื่อมวลชน การตรวจค้ เกี่ยวกับการทำงาน และไม่มีกรแบ่งงานที่ชัดเจนช่วยกันทำงานทุก ๆ อย่าง

- โฆษกกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติงานภายใต้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง มหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือรองปลัด กระทรวงมหาดไทย ที่อาจออกคำสั่งด้วยวาจาหรือส่งเอกสารเรื่องราวมาให้พิจารณา

- รองโฆษกกองทัพบก ก็จะมีโฆษกกองทัพบกเป็นผู้มอบหมายให้ทำ โดยโฆษกกองทัพบกจะเป็นผู้พิจารณาข่าวสารในการประชาสัมพันธ์และตอบโต้การเสนอข่าว และ นำเรืยนผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น หรือผู้บัญชาการทหารบกโดยตรงในบางเรื่อง ส่วนรองโฆษก

อาจจะมีการเสนอแนะต่อโฆษก และเป็นผู้หาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมทั้งการเขียนข่าวที่จะต้อง
แถลงด้วย

- รองโฆษกกรมตำรวจ ปฏิบัติหน้าที่โดยมืออธิบดีกรมตำรวจเป็นผู้
มอบหมายงานให้ทำ ซึ่งอาจได้รับคำแนะนำจากผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือรองอธิบดีกรมตำรวจ
ที่ควบคุมงานด้านการประชาสัมพันธ์

(1.2.2) ประเด็นที่ได้รับมอบหมายให้แถลงข่าวที่แตกต่างกันตาม
ลักษณะงานนั้นได้รับคำตอบ ดังนี้

- ผลการประชุมคณะรัฐมนตรี นโยบาย และการประชาสัมพันธ์
กิจกรรมและหน่วยงาน

- ทุกเรื่องที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสังคม แต่รวมเรื่องมวลชนด้วย เช่น
การดูแลเรื่องร้องทุกข์ การขึ้นราคาน้ำมัน การประหยัไฟฟ้า

- ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวคลาดเคลื่อน ผลงาน
ความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหวของงานของกระทรวง รวมทั้งเรื่องทั่ว ๆ ไป

- ทุกประเด็น แต่เรื่องที่ Sensitive ทางด้านการเมือง โฆษก
เป็นผู้แถลงข่าวเอง

- ไม่เคยแถลงข่าวอย่างเป็นทางการ แต่จะใช้วิธีชี้แจงเป็นการส่วนตัว
กับนักข่าว

(1.2.3) งานอื่นที่ก้ำกึ่งเป็นโฆษกหรือรองโฆษก ในขณะที่ทำ
หน้าที่โฆษกหรือรองโฆษก โฆษกสตรีส่วนใหญ่ 6 ท่านได้ทำงานหน้าที่อื่นไปด้วย (ไม่ได้ทำงาน
1 ท่าน ไม่ระบุคำตอบ 1 ท่าน) อาทิเช่น

- ทำหน้าที่ในงานประจำที่เคยทำเช่น คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานวางแผนการศึกษาของชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประจำแผนกตรวจและวิเคราะห์ กองเลขานุการ

- ทำหน้าที่พิเศษเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์หรือเป็นตัวกลางด้านข่าวสาร ระหว่างรัฐบาลกับสื่อมวลชน เช่น ประชาสัมพันธ์ สรุปรายข่าวที่น่าสนใจ เสนอนายกรัฐมนตรีและพิจารณา คว้าข่าวใดควรผลิตให้สื่อมวลชนได้นำไปเผยแพร่ให้ประชาชนได้รับทราบถึงผลงานของรัฐบาล อีกทั้ง ทำหน้าที่เผยแพร่ข่าวสารและประสานงานกับสื่อมวลชน

- จากคำถามที่ว่ากรณีทำงานไปด้วยได้ใช้ประโยชน์จากงานในหน้าที่อื่น มาช่วยงานในหน้าที่โฆษกหรือรองโฆษกหรือไม่ เพียง 6 ท่านได้ให้เหตุผลว่าได้ใช้ประโยชน์จากงาน ในหน้าที่อื่นมาช่วยงานในหน้าที่โฆษกหรือรองโฆษก เพราะทำให้รู้จักคนกว้างขวาง โดยเฉพาะผู้นำ ด้านต่าง ๆ ทำให้มีผู้ช่วยหาข้อมูลด้านที่ต้องการให้ นอกจากนี้ยังรู้จักคุ้นเคยกับสื่อมวลชนช่วยในการ เผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ได้ดี

2. ความคิดเห็นต่องานที่ทำ เป็นการศึกษาถึงความแตกต่างของงานในหน้าที่โฆษกและ รองโฆษก โดยผู้ถูกสัมภาษณ์เห็นว่าแตกต่าง 3 ท่าน ไม่แตกต่าง 4 ท่าน ไม่ตอบ 1 ท่าน ที่เห็นว่า ไม่แตกต่างก็มีเหตุผลว่า เนื่องจากเป็นลักษณะงานที่ใกล้เคียงกันหรือเหมือนกัน แต่การตัดสินใจและ ความรับผิดชอบแตกต่างกัน รองโฆษกจะทำหน้าที่ก็ต่อเมื่อตัวโฆษกไม่ว่างเป็นการปฏิบัติงานแทนหรือ งานนั้นมีรายละเอียดหลายเรื่องจึงต้องแบ่งกันพูด ส่วนอีกเหตุผลหนึ่งที่อธิบายว่า งานทั้งสองไม่ แตกต่างกันเนื่องจากโฆษกรัฐบาลในขณะนั้นเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีด้วย จึงไม่ค่อยมี เวลา รองโฆษกจึงทำหน้าที่โฆษกไปด้วย สำหรับผู้ถูกสัมภาษณ์ที่เห็นว่าแตกต่าง ให้เหตุผลว่า งานที่ โฆษกได้รับมอบหมายมีมากกว่าและสำคัญกว่างานของรองโฆษกโดยเฉพาะงานด้านการเมืองสามารถ เห็นความรับผิดชอบแตกต่างกันชัดเจน กล่าวคือ โฆษกจะรับผิดชอบงานด้านนี้มากกว่ารองโฆษก กรณี ของกรมตำรวจ งานในหน้าที่จะแตกต่างกันมาก กล่าวคือ โฆษกกรมตำรวจจะทำหน้าที่แถลงข่าว ในขณะที่รองโฆษกจะเป็นผู้ตระเตรียมข้อมูลและประสานงานทุกด้าน

ในกรณีที่ เป็นรองโฆษก สำหรับความคิดเห็นการทำงานในหน้าที่โฆษก แล้วถูกถามว่า หากได้รับการแต่งตั้งให้เป็นโฆษกจะทำงานในหน้าที่ดังกล่าวได้หรือไม่ ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่เป็นรองโฆษก 6 ท่าน ได้แสดงความคิดเห็น 5 ท่าน ไม่แสดงความคิดเห็น 1 ท่าน รองโฆษกทุกคนให้คำตอบว่า ทำได้แน่ เพราะได้มีประสบการณ์และเรียนรู้อยู่แล้ว

สำหรับความคิดเห็นในด้านของความคาดหวังต่อบทบาทโฆษกสตรี โฆษกสตรีได้แสดงความคิดเห็นดังนี้ คาดหวังว่าจะได้รับการยอมรับเช่นเดียวกับบุรุษ คนทั่ว ๆ ไป คาดว่าโฆษกสตรี ต้องมีความเด็ดขาดและกล้าชนกับนักการเมือง หรือรับความขัดแย้งได้ไม่แพ้โฆษกชาย อยากให้ โฆษกสตรีในวงการต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานราชการเพื่อเป็นที่ยอมรับและเชื่อถืออย่างกว้างขวาง มากยิ่งขึ้น ต้องทำงานเป็น ชยัน เข้ากับสื่อมวลชนได้ รู้การเมือง มีคุณสมบัติเป็น เชื่อม และเป็น ประโยชน์ต่อประชาชนและคณะรัฐบาลต้องทำหน้าที่ให้สมบูรณ์โดยสามารถแถลงข่าวที่ถูกต้องชัดเจน สามารถตอบคำถามที่ผู้สื่อข่าวมีข้อสงสัยได้ ให้ข้อมูลและความกระจ่างต่อสาธารณชนได้รวมทั้งต้อง สามารถแก้ไขความเข้าใจผิดของสาธารณชนให้ถูกต้อง ตรงกับข้อเท็จจริง อยากเห็นโฆษกสตรีที่มีความสามารถเป็นโฆษกรัฐบาลได้

3. ความพึงพอใจกับงานที่ทำ โฆษกสตรีทั้ง 6 ท่าน ได้แสดงความคิดเห็นว่า พอใจ กับงานที่ทำไป เนื่องจากผลที่ออกมาเป็นที่พอใจโดยให้เหตุผลพอสรุปได้ดังนี้คือ พอใจแต่ไม่มากนัก เนื่องจากเป็นงานที่ยังไม่มีการวางระบบและวิธีการทำงานไว้อย่างแน่ชัด แต่ก็มีภูมิใจที่ได้รับเลือก เพราะผลงานที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ ค่อนข้างเป็นภาพบวกพอสมควรและมีผลงานมากจนได้รับคำชม จากนาชกรัฐมนตรีหลายครั้งเพราะโฆษกซึ่งเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนาชกรัฐมนตรี ได้เปิดโอกาส ให้ทำงานอย่างเป็นอิสระค่อนข้างมาก และสามารถติดต่อกับนาชกรัฐมนตรี รองนาชกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีได้เอง แต่ต้องพยายามปรับปรุงงานให้พัฒนาขึ้นตลอดเวลาเพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซาก และข่าวที่แถลงมักได้รับการสนใจจากสื่อมวลชนที่จะนำไปเผยแพร่ให้ พอใจเพราะทำงานกับโฆษก ที่มีความรู้ความสามารถสูง

สำหรับคำถามที่ว่า ภายหลังจากหมดภาระหน้าที่จากการเป็นโฆษกหรือรองโฆษกแล้ว การเป็นข่าวในสื่อมวลชนจะแตกต่างจากเดิมหรือไม่อย่างไร โฆษกสตรีผู้ถูกสัมภาษณ์ ได้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด 6 ท่าน ไม่แสดงความคิดเห็น 2 ท่าน โดยแสดงความคิดเห็นว่า เมื่อพ้น

ตำแหน่งการเป็นข่าวอาจแตกต่างไปจากเดิม จำนวน 3 ท่าน ให้เหตุผลว่า เมื่อพ้นหน้าที่ไปแล้ว ก็ไม่น่าจะเป็นข่าวอีกหรือเป็นข่าวก็น้อยลง อีกจำนวน 3 ท่าน เห็นว่าไม่แตกต่าง เนื่องจากตนเองไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดก็ตามก็มักเป็นข่าวทางสื่อมวลชนอยู่บ่อย ๆ และเมื่อพ้นหน้าที่ไปแล้วก็ยังทำงานเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับสื่อมวลชนเหมือนเดิม

ส่วนความคิดเห็นต่อการใช้ชีวิตเมื่อพ้นจากตำแหน่งโฆษกหรือรองโฆษกแล้วมีความรู้สึกอย่างไร โฆษกสตรีจำนวน 6 ท่าน ได้แสดงความคิดเห็นใน 3 ประเด็นคือ

- จะไปใช้ชีวิตตามปกติเหมือนเดิมก่อนเป็นโฆษกซึ่งคงเป็นอิสระดีขึ้น
- จะทำงานต่อไปในหลาย ๆ ตำแหน่งในหน้าที่บริหาร เช่น เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี หรือหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ไม่มีความรู้สึกอย่างไรกับการพ้นไปเพราะเป็นเรื่องธรรมดา

4. เพศ (Gender) กับการทำงาน ประกอบไปด้วยประเด็นที่ศึกษาคือ การเป็นผู้หญิงเป็นอุปสรรคต่อการทำงานหรือไม่ รวมถึงครอบครัวการวางตัวและการแต่งกาย ตลอดจนความเห็นที่ว่าผู้หญิงควรเป็นโฆษกหรือไม่

(4.1) เมื่อสัมภาษณ์ถึงความคิดเห็นว่าการเป็นผู้หญิงเป็นอุปสรรคต่อการทำงานด้านโฆษกหรือไม่ ผู้ถูกสัมภาษณ์ 7 ท่าน ตอบว่าไม่มี และไม่แสดงความคิดเห็น 1 ท่าน แต่ได้ตั้งข้อสังเกตไว้ดังนี้ ในเรื่องที่ต้องติดต่อกับหน่วยราชการบางหน่วย ซึ่งบางเรื่องหน่วยราชการนั้นยังมีทัศนคติที่ไม่ใช่เรื่องของผู้หญิงที่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง เช่น เรื่องการให้สัมปทานต่าง ๆ เป็นต้น หรือหน่วยงานที่ทำเป็นของกองทัพก็อาจจะไม่เหมาะสมกับตำแหน่งที่ได้รับมอบ ผู้ชายบางคนอาจไม่ยอมรับ แต่ก็คงเป็นส่วนน้อย

ความคิดเห็นเรื่องครอบครัวจะเป็นอุปสรรคสำหรับผู้หญิงในชีวิตการทำงานเป็นโฆษกหรือไม่ ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบว่าไม่มีปัญหา 6 ท่าน ส่วนอีก 1 ท่านตอบว่ามีบ้าง สำหรับผู้ที่ตอบว่าไม่มีได้ให้เหตุผลส่วนใหญ่ว่าครอบครัวให้การสนับสนุนมาก มี 1 ราย ตอบว่า เพราะสามีเคยเป็นบรรณาธิการข่าวช่อง 9 มาก่อน สำหรับกรณีคำตอบว่าอาจมีปัญหาบ้าง ได้ให้เหตุผลว่า ในกรณีที่ผู้หญิงมีหน้าที่หลักในการดูแลสามี ลูก และครอบครัว ทำให้บางครั้งไม่มีเวลาให้ครอบครัว

ความคิดเห็นในเรื่องการวางตัว/การแต่งกาย/บุคลิก/ความสวย ของโฆษกสตรี มีผลต่อการทำงานของโฆษกสตรีหรือไม่ ผู้ถูกสัมภาษณ์ 7 ท่าน มีความคิดเห็นเช่นเดียวกันว่ามีผลต่อการทำงาน และไม่แสดงความคิดเห็น 1 ท่าน

(4.2) ต่อคำถามที่ว่าผู้หญิงควรเป็นโฆษกหรือไม่ โฆษกสตรีไม่แสดงความคิดเห็น 1 ท่าน แสดงความคิดเห็น 7 ท่าน คือคิดว่าควรเป็น โดยได้ให้เหตุผลว่าการเป็นโฆษกไม่ควรจำกัดเพศ โฆษกเป็นอาชีพที่ไม่จำกัดเพศแต่ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ การเข้ากับสื่อมวลชนได้ และการที่ผู้หญิงเป็นโฆษกอาจจะได้เปรียบในแง่ของการแถลงข่าว สื่อมวลชนและคนทั่ว ๆ ไป อาจจะให้ความสนใจมากขึ้น

สำหรับความคิดเห็นว่าหน้าที่โฆษกควรเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงจึงจะเหมาะสมกว่ากัน โฆษกสตรี 7 ท่าน ให้ความเห็นว่า โฆษกหรือรองโฆษกจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายก็ได้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ การใช้ผู้หญิงอาจจะทำให้การแถลงข่าวดูสบาย ๆ ขึ้น เนื้อหาอาจจะเบาลง หรือลดความรุนแรงลงบ้าง โดยเฉพาะในกรณีข่าวที่แถลงเป็นเรื่องที่หนักและค่อนข้างล่อแหลม

5. ภาพลักษณ์ที่มีต่อตนเอง (Self-image/Self-Perception) ประกอบด้วย ประเด็นที่ศึกษาคือ เหตุผลที่ได้รับเลือกให้เป็นโฆษกหรือรองโฆษก โฆษกสตรีหรือรองโฆษกสตรี มองตัวเองอย่างไร และภาพลักษณ์ของโฆษกสตรีในสายตาคนอื่น

(5.1) เหตุผลที่ได้รับเลือกให้เป็นโฆษกหรือรองโฆษก โฆษกสตรีหรือรองโฆษกสตรี คิดว่าตนเองได้รับการแต่งตั้งเป็นโฆษกสตรี เนื่องจากมีคุณสมบัติส่วนตัวเป็นหลักใหญ่อันได้แก่ มีความอดทน มีมนุษยสัมพันธ์ และเป็นนักวิชาชีพสื่อมวลชนมาก่อนรองลงมาคือในแง่ของความรู้ความสามารถ ผลงานและด้านการประชาสัมพันธ์ รองลงมาอีกคือ ปัจจัยด้านชื่อเสียงของครอบครัว/ญาติผู้ใหญ่ สามี ส่วนปัจจัยด้านการได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชน และในแง่ของความเป็นผู้หญิงอยู่ในเกณฑ์ที่มีผลน้อยมาก (คูตารางที่ 1 ประกอบ)

(5.2) โฆษกสตรีมองตัวเองอย่างไร คิดว่าเหตุผลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นโฆษกหรือรองโฆษกแตกต่างจากคนอื่นหรือไม่ โฆษกสตรีให้ความเห็นว่า ไม่แตกต่าง จำนวน 4 ท่าน และเห็นว่าแตกต่างมีจำนวน 1 ท่าน ส่วนอีก 3 ท่าน ไม่ขอแสดงความคิดเห็น จึงสรุปได้ว่าโฆษกสตรีส่วนใหญ่มองตนเองไม่ได้แตกต่างจากคนอื่น ๆ

สำหรับกลุ่มที่ตอบว่าการได้รับแต่งตั้งเป็นโฆษกไม่แตกต่างจากคนอื่น ๆ เนื่องจากหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้ที่มาดำรงตำแหน่งเป็นโฆษกหรือรองโฆษกนั้น ก็ดูจากคุณสมบัติที่เหมาะสม (เช่น สมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุน เพื่อสร้างความแปลกใหม่จึงเลือกโฆษกที่เป็นผู้หญิง) โดยดูจากความสามารถที่จะมาทำงานในหน้าที่ดังกล่าวได้ โดยการเลือกนั้นไม่ได้ถือเอาเรื่องเพศเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกสัมภาษณ์รายหนึ่งตั้งข้อสังเกตว่า บทบาทที่ผ่านมาของโฆษกสตรีก็ยังไม่โดดเด่นกว่าผู้ชาย การแถลงข่าวบางครั้งก็เป็นไปในลักษณะของการอ่านรายงานการประชุมมากกว่า

สำหรับเหตุผลที่โฆษกสตรีเห็นว่าแตกต่างจากคนอื่น คือ ได้รับเลือกเพราะเป็นผู้หญิง และมีอาชีพสื่อมวลชน ประกอบกับมีผลงานด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และไม่มีประวัติต่างประเทศ ทั้งด้านครอบครัวและอาชีพ

เมื่อถามถึงการได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่โฆษกหรือรองโฆษก มีผู้ให้การสนับสนุนหรือไม่ ผู้ถูกสัมภาษณ์ 7 ท่าน ตอบว่ามีผู้ให้การสนับสนุน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาที่โฆษกสตรีทำงานอยู่ กลุ่มผู้หญิง สื่อสารมวลชนและคณะกรรมการบริหารพรรคที่โฆษกสตรีสังกัดอยู่ รวมตลอดถึงผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ส่วนเหตุผลของการสนับสนุนนั้น มีหลายประการกล่าวคือ ประการแรก เพราะมีคุณสมบัติตามที่กระทรวงต้องการและมาจากสื่อมวลชนและเป็นผู้หญิง เพราะหน่วยงานที่ทำอยู่เกี่ยวข้องเนื่องด้านการประชาสัมพันธ์ และ กองทัพต้องการโฆษกที่เป็นหญิง ประการที่สอง ผู้บังคับบัญชาอาจจะพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ประการที่สามมาจากความเหมาะสมในการทำหน้าที่และคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อคณะรัฐบาล

(5.3) ภาพลักษณ์ของโฆษกสตรีในสายตาคนอื่น โฆษกสตรีได้แสดงความคิดเห็นเป็นหลายทศนะ ทศนะแรกคิดว่าคนอื่นก็คงจะมองว่าเป็นคนทำงานหน้าที่หนึ่งธรรมดาไม่มีอะไรเป็นพิเศษ และก็อาจเฝ้าดูการทำงานว่าทำได้ดีเพียงใด มีความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหรือไม่ แต่ไม่คาดหวังมากนัก ทศนะที่สองมองว่าเป็นแหล่งข้อมูล เป็นผู้แจ้งข้อมูลให้ทราบ ทศนะที่สามไม่แน่ใจว่าผู้หญิงจะทำอะไรได้ ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ ไม่รู้งาน มีแต่ความสวย ทศนะที่สี่โดยทั่ว ๆ ไป อาจมองว่าผู้หญิงเป็นได้แค่รองโฆษก หรือไม่ประดับ

เมื่อสัมภาษณ์ถึงการได้ยินคนอื่นพูดถึงตัวผู้ถูกสัมภาษณ์หรือโฆษกสตรีคนอื่น ในเรื่องบทบาทหน้าที่ทั้งในวงกว้างระดับบริหารและหรือในวงแคบเฉพาะสตรีและเด็ก โฆษกสตรีหรือรองโฆษกสตรีผู้ถูกสัมภาษณ์ 3 คน ได้แสดงความคิดเห็นว่า ไม่ได้รับการยอมรับนับถือเท่ากับโฆษกชาย แต่อาจไม่ใช่เพราะเป็นผู้หญิง คิดว่าเป็นเพราะความสามารถเท่า ๆ มากกว่า ที่โฆษกสตรี ยังไปไม่ถึงจุดนั้นจริง ๆ เช่น โฆษกสตรียังไม่สามารถปกป้องชื่อเสียงภาพลักษณ์ของหน่วยงานได้ดีเท่าที่ควร เพราะยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องได้อย่างรวดเร็ว เมื่อมีคนพูดถึงในเชิงลบ

เมื่อสัมภาษณ์ถึงคนอื่นมองตัวผู้ถูกสัมภาษณ์ต่างจากโฆษกสตรีคนอื่นไหม/อย่างไร/เพราะเหตุใด โฆษกสตรีผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงความคิดเห็น 6 ท่าน อีก 2 ท่าน ไม่ได้แสดงความคิดเห็น ผู้ถูกสัมภาษณ์ที่แสดงความคิดเห็น เห็นว่าคนอื่นมองตัวเองต่างจากโฆษกสตรีคนอื่นจำนวน 3 ท่านให้เหตุผลที่ต่างออกไปว่าเนื่องจากอาชีพ เช่น เป็นทหารและในหน่วยงานยังไม่มีตำแหน่งโฆษกแยกออกเป็นทางการมาก่อน ผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 1 ท่าน เห็นว่าคนอื่นมองตัวผู้ถูกสัมภาษณ์ไม่ต่างจากโฆษกสตรีคนอื่น เนื่องจากสมัยนั้นมีสตรี (ผู้ถูกสัมภาษณ์) เป็นโฆษกในรัฐบาลเพียงคนเดียว

6. ความสัมพันธ์ระหว่างโฆษกและสื่อมวลชน ประกอบด้วยคำถามที่ว่าเมื่อได้รับการแต่งตั้ง

(6.1) ในช่วงระยะเวลาที่มาดำรงตำแหน่งเป็นโฆษกหรือรองโฆษกใหม่ ๆ สื่อมวลชนกล่าวถึงในแง่ใด โฆษกสตรีจำนวน 6 ท่าน ได้ตอบว่า สื่อมวลชนกล่าวถึงในแง่ดี และไม่มีความรู้สึกอะไร ส่วนโฆษกสตรีอีก 1 ท่าน ได้ตอบว่าสื่อมวลชนกล่าวถึงในแง่ดีบ้างไม่ดีบ้าง และมีความรู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาของสื่อมวลชน ไม่แสดงความคิดเห็น 1 ท่าน

(6.2) ภาพลักษณ์ที่ปรากฏในสื่อมวลชนกับภาพความเป็นจริง ตรงกันหรือไม่ โฆษกสตรี ผู้ถูกสัมภาษณ์จำนวน 5 ท่านตอบว่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากได้พูดคุยรู้จักกับสื่อมวลชน อยู่บ้างแล้ว แต่อาจจะมีบางครั้งที่สื่อมวลชนเขียนถึงในทางลบก็เนื่องจากไม่รู้ข้อเท็จจริง หรืออาจจะมโนคิดเมื่อไม่ได้ข้อมูลตามที่ขอมา ส่วนโฆษกสตรี อีกจำนวน 2 ท่าน ได้ให้เหตุผลว่าน่าจะ ไม่แตกต่างกันมากนัก และสื่อมวลชนมักชมในแง่ความเป็นผู้หญิง

(6.3) การทำงานของตัวโฆษกสตรีได้ทำให้ประชาชน/สื่อมวลชน เปลี่ยนทัศนคติ ต่อการเป็นโฆษกสตรีหรือไม่ ผู้ถูกสัมภาษณ์ 3 ท่าน ได้แสดงความคิดเห็นว่าผลการทำงานได้ทำให้ ประชาชน/สื่อมวลชนเปลี่ยนทัศนคติต่อการเป็นโฆษกสตรีไปจากเดิม และอีก 3 ท่าน เห็นว่าการ ทำงานไม่ได้ช่วยให้ประชาชน/สื่อมวลชน เปลี่ยนทัศนคติต่อการเป็นโฆษกสตรี ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์ 2 ท่านไม่แสดงความคิดเห็น

(6.4) เมื่อใดที่โฆษกสตรีจะได้เป็นข่าวโฆษกสตรีผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงความคิดเห็น 5 ท่าน ไม่แสดงความคิดเห็น 2 ท่าน สำหรับผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน 1 ท่านเห็นว่าโฆษกสตรี จะเป็นข่าวได้ตลอดเวลา ส่วนอีก 4 ท่าน เห็นว่าจะ เป็นข่าวเมื่อทำหน้าที่แถลงข่าวเท่านั้น

สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสนอข่าวเรื่องโฆษกสตรีที่ปรากฏในสื่อมวลชนจะ ออกมาเป็นภาพเชิงบวก ลบ หรือ เป็นกลางนั้น โฆษกสตรี 4 ท่าน เห็นว่า สื่อมวลชนเสนอข่าว ของโฆษกสตรีในเชิงบวก 3 ท่านเห็นว่าน่าเสนอเป็นกลาง ส่วนเสนอข่าวเชิงลบไม่มี

สำหรับความคิดเห็นที่ว่าสื่อมวลชนเสนอข่าวด้านใดของโฆษกสตรีมากที่สุด ส่วนใหญ่ เห็นว่าเป็นข่าวของรัฐบาล สื่อมวลชนจะเสนอไปตามความจริงตามเนื้อหาที่ให้สัมภาษณ์ไปแต่ถ้าหาก เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป ไม่ใช้การแถลงข่าวแล้ว สื่อมวลชนมักเสนอข่าวในแง่ของครอบครัว และการแต่งกายในทุก ๆ ด้าน ตามข้อมูลของหน่วยงานที่รับผิดชอบ/ตามสถานการณ์และข้อมูลที่น่าสนใจ /ข้อมูลใหม่ล่าสุด/ผลกระทบของเนื้อหาข่าวต่อประชาชนและสังคม

(6.5) โฆษกสตรีจะต้องเป็นฝ่ายเสนอข่าวให้สื่อมวลชนหรือสื่อมวลชนเข้ามาหาเอง โดย 6 ท่าน เห็นว่าจะต้องเป็นฝ่ายเสนอข่าวให้สื่อมวลชน และสื่อมวลชนเข้ามาหาเอง ส่วนอีก 1 ท่าน เห็นว่าต้องเป็นฝ่ายเสนอข่าวให้สื่อมวลชน

(6.6) สื่อมวลชนเสนอภาพของโฆษกหญิงอย่างไร แตกต่างจากเสนอภาพโฆษกชายหรือไม่ ผู้ถูกสัมภาษณ์ 7 ท่านได้ให้ข้อคิดเห็น ดังนี้ จากประสบการณ์สื่อมวลชนค่อนข้างจะไม่สนใจความแตกต่าง แต่จะดูความน่าสนใจของเนื้อหาการแถลงข่าวมากกว่า เช่น เวลาแถลงข่าวหลาย ๆ เรื่องพร้อมกับโฆษกชาย ถ้าเรื่องที่แถลงอยู่ในความสนใจของสื่อมวลชนมากก็จะได้รับการตอบสนองอย่างมาก ไม่แตกต่างกัน อาจล้อเลียนเชิงเอ็นดูมากกว่าที่ล้อเลียนโฆษกชาย โฆษกสตรีมีสีสันมากกว่า/ไม่โดนตำหนิแม้เนื้อหาข่าวไม่เป็นที่ถูกใจของสื่อมวลชนเท่ากับที่โฆษกชายแถลง/มีการให้ความสำคัญกับตัวบุคคลในส่วนของโฆษกสตรีมากกว่า สำหรับในแง่ของการรายงานข่าวแล้วไม่แตกต่างกันเลย สื่อจะเน้นที่เนื้อหาที่เป็นข่าวมากกว่า แต่โฆษกชายมักมีบทบาทมากกว่าก็จะทำให้ได้เป็นข่าวทางสื่อมวลชนมากกว่า

ในประเด็นของ ประชาชน/สื่อมวลชน มองว่าโฆษกชายมีความสามารถมากกว่า โฆษกหญิงใช่หรือไม่ แล้วความจริงเป็นอย่างที่ประชาชน/สื่อมวลชนคิดหรือเปล่า ผู้ถูกสัมภาษณ์ 7 ท่าน ได้แสดงความไม่เห็นด้วย จำนวน 6 ท่าน และเห็นด้วยจำนวน 1 ท่าน

(6.7) ในคำถามที่เกี่ยวกับการได้รับความร่วมมือจากสื่อมวลชนที่ไปทำข่าวจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ปฏิบัติหน้าที่และจากหน่วยงานหรือบุคคลที่ไปติดต่อเพื่อหาข้อมูลมาแถลงข่าว 3 ท่านตอบว่าได้รับความร่วมมืออย่างดี และ 4 ท่านได้รับความร่วมมือพอใช้

สำหรับกรณี การได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่ทำหน้าที่โฆษกหรือรองโฆษก 4 ท่านตอบว่าได้รับความร่วมมืออย่างดี 3 ท่านได้รับความร่วมมือพอใช้ และ 1 ท่านไม่แสดงความคิดเห็น

ในกรณีการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานหรือบุคคลที่ติดต่อด้วย 5 ท่านตอบว่าได้รับความร่วมมืออย่างดี 2 ท่านได้รับความร่วมมือพอใช้ 1 ท่านไม่แสดงความคิดเห็น

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของโฆษกสตรี ที่คิดว่าปัจจัยที่ตนเองได้รับการแต่งตั้งเป็นโฆษกและรองโฆษก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ปัจจัยที่ทำให้ได้รับการแต่งตั้งเป็นโฆษกหรือรองโฆษก	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัจจัยด้านความสามารถของโฆษกสตรี		
- การศึกษาดี	4	12.90
- มีความรู้ความสามารถในการทำหน้าที่	6	19.35
- ประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์	1	3.23
- มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	1	3.23
2. ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภายนอก		
- ความมีชื่อเสียงของครอบครัว	2	6.45
3. ปัจจัยด้านคุณสมบัติส่วนตัวของโฆษกสตรี		
- ความเหมาะสมกับงานประชาสัมพันธ์	1	3.23
- มีความอดทนอดสู่อุตสาหะ ทนต่อความผิดหวังได้	3	9.68
- เป็นนักวิชาชีพสื่อมวลชน	1	3.23
- มีบุคลิกเป็นผู้นำหรือบุคลิกภาพที่เหมาะสม	4	12.90
- ความสามารถทางเศรษฐกิจ	1	3.23
- มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น	5	16.12
4. ปัจจัยเฉพาะความเป็นผู้หญิง	2	6.45
รวม	31	100.00

จากตารางที่ 1 ซึ่งให้เห็นว่าในทัศนะของโฆษกและรองโฆษกสตรีการที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นโฆษกและรองโฆษกนั้น 48.39 % มาจากปัจจัยร่วมกันดังกล่าว คุณสมบัติด้านส่วนตัวที่เหมาะสมกับงานด้านประชาสัมพันธ์ มีความอดทนอดสาหัสวิริยะ ไม่ท้อแท้ทนต่อความผิดหวังได้ และการเป็นนักวิชาชีพสื่อมวลชน มีมนุษยสัมพันธ์ ความเป็นผู้นำหรือบุคลิกภาพที่เหมาะสมและความสามารถทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ปัจจัยรองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถ ผลงานและประสบการณ์ในด้านงานประชาสัมพันธ์ การมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยรวมกันได้ 38.71 % นอกจากนั้นก็เป็นปัจจัยด้านการสนับสนุนจากภายนอก ชื่อเสียงของครอบครัว ญาติผู้ใหญ่ สามี และจากสื่อมวลชน ปัจจัยเฉพาะความเป็นผู้หญิงเท่ากันคือ 6.45 %

การวิเคราะห์ในประเด็นของคุณสมบัติและปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้ารับตำแหน่งโฆษกและรองโฆษกสตรี จากการสัมภาษณ์เจาะลึกได้ข้อสรุปดังต่อไปนี้

1. จากข้อมูลทั่วไปและชีวิตการทำงานทำให้ได้ทราบว่า การเข้ามาเป็นโฆษกหรือรองโฆษกมักมีการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ภายหลังจากพ้นหน้าที่แล้วก็ยังสามารถที่จะคงรักษาตำแหน่งงานในระดับบริหารไว้ได้เป็นส่วนใหญ่
2. ในด้านเพศกับการทำงานพบว่า ไม่มีความแตกต่างในการทำงานในหน้าที่ดังกล่าว เพียงแต่การยอมรับของบุคคลภายนอกบางหน่วยที่ยังคิดว่าควรที่จะเป็นผู้ชาย แต่ประเด็นสำคัญควรจะอยู่ที่ความรู้ความสามารถและลักษณะเฉพาะตัวมากกว่า
3. ในด้านภาพลักษณ์ที่มีต่อตนเองต่างเชื่อว่า เหตุผลที่ได้รับเลือกจะมาจากคุณสมบัติส่วนตัวในด้านของผลงาน การมีมนุษยสัมพันธ์ และความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ในด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้ได้รับการแต่งตั้ง
4. ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างโฆษกกับสื่อมวลชนนั้นพบว่า ไม่มีความแตกต่างในเรื่องของเพศ เพราะสื่อมวลชนสนใจในประเด็นของเนื้อหาข่าวมากกว่าและในการประสานงานก็ ไม่มีความแตกต่างในเรื่องเพศมากนักแต่คงให้ความสนใจในประเด็นของการนำเสนอข่าวมากกว่า

2. ภาพลักษณ์ที่ประชาชนมองโฆษกสตรี

จากการวิจัยเชิงสำรวจ โดยออกแบบสอบถามสำรวจความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับภาพลักษณ์ของโฆษกสตรีในหน่วยงานราชการที่ปรากฏในสื่อสิ่งพิมพ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2523 - 2536

โดยวิธีการสำรวจได้กำหนดวิธีการสอบถามจากประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร แต่ละสาขาอาชีพ รวม 6 อาชีพ ได้แก่ อาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานลูกจ้าง บริษัทเอกชน สื่อมวลชน นักเรียน/นักศึกษา และอาชีพอื่น ๆ ซึ่งได้แก่อาชีพนอกเหนือจากอาชีพ ทั้ง 5 อาชีพดังกล่าว เช่น อาชีพค้าขาย ทนายความ เป็นต้น ประชาชนที่ทำการสำรวจความคิดเห็นมีจำนวนทั้งสิ้น 240 คน แบ่งเป็นเพศชาย 120 คน เพศหญิง 120 คน เมื่อแบ่งแต่ละอาชีพจะได้อาชีพละ 40 คน โดยเป็นเพศชาย 20 คน และเพศหญิง 20 คน สำหรับข้อมูลที่ทำการสำรวจ จะได้นำเสนอใน 3 ประเด็นดังต่อไปนี้คือ

- 2.1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรในการศึกษาครั้งนี้
- 2.2 พฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์
- 2.3 ภาพลักษณ์โฆษกสตรีในหน่วยงานราชการ

ผลการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

(2.1) ข้อมูลทั่วไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของอายุผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

อายุ (ปี)	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25	21	8.75	37	15.42	58	24.17
25 - 35	37	15.42	44	18.33	81	33.75
36 - 45	32	13.33	23	9.58	55	22.92
46 - 55	23	9.58	12	5.00	35	14.58
สูงกว่า 55	7	2.92	4	1.67	11	4.58
รวม	120	50.00	120	50.00	120	100.00

จากตารางที่ 2 ในเรื่องของอายุผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 25 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.7 รองลงมาได้แก่อายุต่ำกว่า 25 ปี และอายุระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 24.2 และ 22.9 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามเพศจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 25 - 35 ปี เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ 18.3 ตามลำดับ ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนแตกต่างกันคือ เพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 15.4 และ 8.8 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุระหว่าง 36 - 45 ปี เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนแตกต่างกันบ้างเล็กน้อย โดยเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 13.33 และ 9.58

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

ระดับการศึกษา	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	4	1.67	7	2.92	11	4.58
มัธยมศึกษา	6	2.50	11	4.58	17	7.08
อาชีวศึกษา	12	5.00	15	6.25	27	11.25
อนุปริญญา	16	6.67	13	5.42	29	12.08
ปริญญาตรี	60	25.00	62	25.83	122	50.83
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	22	9.17	12	5.00	34	14.17
รวม	120	50.00	120	50.00	120	100.00

จากตารางที่ 3 ในเรื่องของการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามประมาณครึ่งหนึ่ง มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 50.83 รองลงมาคือการศึกษาระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า และระดับการศึกษานอนปริญญา คิดเป็นร้อยละ 14.17 และ 12.08 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามเพศจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อนุปริญญา ปริญญาตรี ที่เป็นเพศชายและเพศหญิงมีการศึกษาระดับที่ไม่ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่า เพศชายมีการศึกษาระดับนี้มากกว่าเพศหญิง โดยคิดเป็นร้อยละ 9.17 และ 5.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

อาชีพ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ	20	8.33	20	8.33	40	16.67
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	20	8.33	20	8.33	40	16.67
พนักงานลูกจ้างบริษัทเอกชน	20	8.33	20	8.33	40	16.67
สื่อมวลชน	20	8.33	20	8.33	40	16.67
นักเรียน/นักศึกษา	20	8.33	20	8.33	40	16.67
อื่น ๆ	20	8.33	20	8.33	40	16.67
รวม	120	50.00	120	50.00	240	100.00

จากตารางที่ 4 ในเรื่องของอาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย 6 อาชีพ จำนวนอาชีพละ 40 คน โดยเป็นเพศชาย 20 คน และเพศหญิง 20 คน มีอาชีพรับราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานลูกจ้างบริษัทเอกชน สื่อมวลชน นักเรียน/นักศึกษา และอาชีพอื่น ๆ เช่น ค้าขาย ทนายความ เป็นต้น เมื่อคิดเป็นร้อยละแต่ละอาชีพของแต่ละเพศได้เท่ากับ 8.33

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

รายได้ (บาท/เดือน)	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000	17	7.08	37	15.42	54	22.50
5,001 - 10,000	36	15.00	30	12.50	66	27.50
10,001 - 20,000	39	16.25	33	13.75	72	30.00
20,001 - 30,000	19	7.92	14	5.83	33	13.75
มากกว่า 30,000	9	3.75	6	2.50	15	6.25
รวม	120	50.00	120	50.00	240	100.00

จากตารางที่ 5 ในเรื่องรายได้ของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีรายได้ระหว่าง 10,000 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.00 รองลงมาได้แก่รายได้ระหว่าง 5,000 - 10,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.50 และ 22.50 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามเพศจะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท เพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมากกว่าเพศชายคิดเป็นร้อยละ 15.42 และ 7.08 ส่วนผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้ 5,001 - 10,000 บาท 10,001 - 20,000 บาท 20,001 - 30,000 บาท และมากกว่า 30,000 บาท เพศชายและเพศหญิงมีจำนวนไม่แตกต่างกันมากนัก

(2.2) พฤติกรรมกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและร้อยละการอ่านหนังสือพิมพ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

การอ่านหนังสือพิมพ์	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อ่าน	117	48.75	113	47.08	230	95.83
ไม่ได้อ่าน	3	1.25	7	2.92	10	4.17
รวม	120	50.00	120	50.00	240	100.00

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของแหล่งข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถาม กรณีไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ จำแนกตามเพศ

แหล่งข่าวสาร	ชาย	หญิง	รวม
	จำนวน	จำนวน	จำนวน
วิทยุโทรทัศน์	2	6	8
วิทยุกระจายเสียง	1	1	2
รวม	3	7	10

จากตารางที่ 6 และตารางที่ 7 จะเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชายและหญิงถึงร้อยละ 95.83 โดยปกติจะอ่านหนังสือพิมพ์ และเมื่อพิจารณาตามเพศจะเห็นว่าเพศชายและเพศหญิงปกติจะอ่านหนังสือพิมพ์ใกล้เคียงกัน ส่วนประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ปกติไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ มีทั้งหมด 10 คน หรือเพียงร้อยละ 4.17 เป็นเพศชาย 3 คน เพศหญิง 7 คน แต่จะรับข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงแทน

(2.2.1) ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและร้อยละความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ จำแนกตามเพศ

ความบ่อยครั้ง	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อ่านทุกวัน	68	29.56	45	19.57	113	49.13
ไม่ทุกวันแต่เกือบทุกวัน	39	16.96	41	17.83	80	34.79
สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง	8	3.47	16	6.96	24	10.43
เดือนละ 1 - 2 ครั้ง หรือน้อยกว่านี้	2	0.87	11	4.78	13	5.65
รวม	117	50.86	113	49.14	230	100.00

จากตารางที่ 8 แสดงถึง ความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.13 รองลงมาอ่านหนังสือพิมพ์ไม่ทุกวันแต่เกือบทุกวัน คิดเป็นร้อยละ 34.79 รองลงมาอ่านหนังสือพิมพ์สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.43 และอ่านหนังสือพิมพ์เดือนละ 1 - 2 ครั้ง หรือน้อยกว่านี้ซึ่งน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.65 เมื่อพิจารณาตามเพศจะเห็นว่าเพศชายอ่านหนังสือพิมพ์ทุกวันมากกว่าเพศหญิง เพศชายอ่านคิดเป็นร้อยละ 29.56 เพศหญิงอ่านคิดเป็นร้อยละ 19.56 ตามลำดับ เพศชายและเพศหญิงอ่านหนังสือพิมพ์ไม่ทุกวันแต่เกือบทุกวันใกล้เคียงกันคือ เพศชายอ่านร้อยละ 16.96 เพศหญิงอ่านร้อยละ 17.83

(2.2.2) การอ่านข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ ผู้ตอบแบบสอบถามให้คำตอบเกี่ยวกับการอ่านข่าวตามหน้าหนังสือพิมพ์ จากการศึกษาพบว่า เพศชายและเพศหญิงรวมกันอ่านข่าวหน้าหนึ่งมากถึงร้อยละ 76.09 โดยมีเพศชายและเพศหญิงอ่านข่าวประจำวันจากข่าวหน้าหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 38.70 และ 37.39 ตามลำดับ และไม่มีความแตกต่างกันมากนัก รวมทั้งข่าวในด้านอื่น ๆ ด้วย แต่ข่าวหน้าสตรีเพศหญิงจะให้ความสำคัญมากกว่าเพศชาย และเพศชายให้ความสนใจข่าวการเมืองมากกว่าเพศหญิงด้วย ในกรณีการอ่านข่าวบ่อยครั้งพบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างเพศชายและหญิง ในกรณีการอ่านข่าวเป็นบางครั้งพบว่าให้ความสนใจในการอ่านข่าวเป็นบางครั้งในลำดับเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ (ตารางที่ 21 - 23 ในภาคผนวก)

(2.2.3) การรับทราบผลงานและทัศนคติต่อภาพที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับโฆษกสตรี

ในประเด็นของการรับทราบผลงานของโฆษกสตรีนั้นพบว่าได้รับการรับทราบผลงานของโฆษกสตรีจากสื่อใดบ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 35.16 ได้รับทราบผลงานจากวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์ คิดเป็นร้อยละ 28.75 และวิทยุกระจายเสียงเป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 19.85 รองลงมาคือนิตยสารและวารสารร้อยละ 10.59 และจากการพูดคุยกับเพื่อนหรือคนอื่น ๆ น้อยที่สุดเพียงร้อยละ 5.67 (ตารางที่ 24 ในภาคผนวก)

ในประเด็นของทัศนคติต่อภาพที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับโฆษกสตรีสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามมองภาพที่สื่อมวลชนนำเสนอโฆษกสตรี จำแนกตามเพศ

ทัศนคติ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จริง	77	32.08	65	27.08	142	59.16
ไม่จริง	13	5.42	14	5.83	27	11.25
อื่น ๆ	30	12.50	41	17.09	71	29.59
รวม	120	50.00	120	50.00	240	100.00

จากตารางที่ 9 เมื่อสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามว่ามองภาพที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับโฆษกสตรีตรงกับความจริงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.17 รองลงมาได้แก่อื่น ๆ คือไม่ทราบ ไม่ตอบคิดเป็นร้อยละ 29.58 และมองภาพว่าไม่จริงน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.25 เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามมองภาพที่สื่อมวลชนนำเสนอโฆษกสตรีว่าตรงกับความจริงมากที่สุดเกินกว่าครึ่งหนึ่งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และยังมีบางส่วนที่เห็นว่าภาพที่สื่อมวลชนนำเสนอโฆษกสตรีว่าไม่จริงมีถึงร้อยละ 11.25 ก็ย่อมแสดงว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามบางส่วนยังเห็นว่าการทำงานที่ของสื่อมวลชนบางส่วน ยังไม่ได้ทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างแท้จริง จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่าเพศหญิงและเพศชายต่อภาพลักษณ์ของโฆษกสตรีไปในทิศทางที่สอดคล้องกับที่สื่อมวลชนนำเสนอ

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มองภาพว่าสื่อมวลชนนำเสนอโฆษก
สตรีว่าตรงกับความจริง ซึ่งมีเหตุผลต่าง ๆ จำแนกตามเพศ

การมองภาพสื่อมวลชนในการนำเสนอ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อมวลชนที่ต้องนำ เสนอภาพที่เป็นจริงมีจะนั้นจะทำให้ หมดความเชื่อถือจากบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ในวงการเดียวกัน	70	26.92	48	18.46	55	59.17
สื่อมวลชนไม่ได้สร้างภาพโฆษกสตรีหรือ รองโฆษกสตรีเป็นการเสนอภาพตรง สื่อมวลชนมีจรรยาบรรณ	17	6.53	15	5.77	32	12.30
สื่อมวลชนมีจรรยาบรรณ	6	2.31	18	6.92	24	9.23
โฆษกสตรีเป็นตัวแทนของรัฐบาล สื่อมวลชนเสนอภาพที่เป็นจริง	8	3.08	7	2.69	15	5.77
เพราะเป็นการแถลงข่าวของรัฐบาล	7	2.69	6	2.31	13	5.00
โฆษกสตรีมีความสามารถหลายด้าน	6	2.31	6	2.31	12	4.62
สื่อมวลชนสะท้อนความเป็นจริงในสังคม	6	2.31	6	2.31	12	4.62
ความสามารถของโฆษกที่เข้ากับคนได้	6	2.31	6	2.31	12	4.62
เพราะโฆษกไม่เคยออกมาแก้ข่าว	6	2.31	6	2.31	12	4.62
เพราะสตรีเป็นเพศที่อ่อนโยนและ อ่อนน้อม	5	1.92	5	1.92	10	3.84
รวม	137	52.69	123	47.31	260	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 10 ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 59.17 ที่มองภาพว่าสื่อมวลชนนำเสนอโฆษกสตรีว่าตรงกับความจริง ได้ให้เหตุผลว่า สื่อมวลชนไม่มีเหตุผลต้องบิดเบือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.23 รองลงมาได้แก่สื่อมวลชนต้องเสนอภาพที่เป็นจริงมีฉะนั้นจะหมดความเชื่อถือจากบุคคลที่อยู่ในวงการเดียวกัน คิดเป็นร้อยละ 21.15 และสื่อมวลชนไม่ได้สร้างภาพโฆษกสตรีเป็นการเสนอภาพตรง เป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 12.39 เป็นการยืนยันถึงสิ่งที่เป็น Stereotype ที่จะต้องพึ่งพาอาศัยสถาบันทางสังคมเป็นการถ่ายทอดภาพลักษณ์ของชายและหญิงที่มีความสอดคล้องกัน (พิจารณาจากตารางที่ 9- 10 ประกอบ)

(2.3) ภาพลักษณ์โฆษกสตรีในหน่วยงานราชการ

เมื่อศึกษาถึงภาพลักษณ์ของโฆษกสตรีในทัศนะของประชาชนนั้นจะพบว่า

(2.3.1) การรู้จักในฐานะโฆษกสตรี

จากการสอบถามถึงโฆษกสตรีในหน่วยงานราชการ ระหว่าง ปี พ.ศ.2523-2536 ที่รู้จัก ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุชื่อ นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.56 รองลงมาคือ นางสุภารัตน์ เกตุราพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 13.62 นางวนิดา จิตต์หมั่น คิดเป็นร้อยละ 17.58 เป็นอันดับ 3 ดร.สายสุรี จุติกุล คิดเป็นร้อยละ 7.30 เป็นอันดับ 4 สำหรับโฆษกสตรีที่ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักน้อยที่สุดคือ นางสาวตรี สุวรรณสถิตย์ คิดเป็นร้อยละ 1.68 ที่เป็นเช่นนี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมาจากการที่ นางสาวตรี สุวรรณสถิตย์ ได้ปฏิบัติหน้าที่รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีมีระยะเวลาอันสั้นเพียง 3 เดือนกว่าเท่านั้นแล้วลาออกไป

ในการสอบถามได้ใส่ชื่อผู้ที่ไม่ได้เป็นโฆษกสตรี แต่เป็นผู้หญิงที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในวงสังคม การเมืองและธุรกิจ ได้แก่ คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ นางัททษา เกษสังข์ นางจรัสศรี ที่ปรีช นางปวีณา หงสกุล นางประทีป อึ้งทรงธรรม และ คุณหญิงทนิษฐา วิเชียรเจริญ ลงในแบบสอบถามด้วย ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้รู้จักโฆษกสตรีในหน่วยงานราชการอย่างถูกต้องมากน้อยแค่ไหน ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุชื่อ คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รองลงมาจาก นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ อดีตโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี คิดเป็นร้อยละ 18.82 ผู้วิจัยเห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามรู้จักคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ ในฐานะโฆษกค่อนข้างมาก เนื่องจากในอดีตท่านเคย

เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และมีความเคลื่อนไหวในการทำงานด้านสตรีและเด็ก รวมทั้งปัญหาโสเภณี อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด

ผู้วิจัยคิดว่า การที่ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้ระบุชื่อผู้ที่ไม่ได้เป็นโฆษกสตรีหรือรองโฆษกสตรีไปด้วยนั้น เนื่องจากท่านเหล่านั้นมีชื่อเสียงในวงการเมือง สังคม และธุรกิจ บางครั้งได้ออกมาช่วยเหลือทางด้านสังคมต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี หรือเคลื่อนไหวทางการเมือง ได้ออกไปหาเสียงพบประชาชนอยู่อย่างสม่ำเสมอ จึงทำให้ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจผิดคิดว่า การทำเช่นนั้นอาจไปทำหน้าที่โฆษกหรือรองโฆษกก็ได้ (ดูตารางที่ 11 ประกอบ)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุชื่อโฆษกสตรี
ในหน่วยงานราชการแต่ละท่าน จำแนกตามเพศ

รายชื่อ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์	88	12.36	94	13.20	182	25.56
คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ *	63	8.85	71	9.97	134	18.82
นางสุภารัตน์ เกษราพันธ์	49	6.88	48	6.74	97	13.62
นางวนิดา จิตต์หมั่น	28	3.93	26	3.65	54	7.58
ดร.สาธิต จุติกุล	20	2.81	32	4.49	52	7.30
พันตำรวจโท หญิง ศิวิวรรณ อนันต์โท	25	3.51	13	1.83	38	5.34
นางปวีณา หงสกุล *	16	2.25	17	2.39	33	4.64
พันตรี หญิง ภคินี อิลภาชน์	14	1.97	10	1.40	24	3.37
นางประทีป อึ้งทรงธรรม *	11	1.54	11	1.54	22	3.08
นางหัทธยา เกษสิทธิ์ *	10	1.40	10	1.40	20	2.80
ม.ร.ว.จิยากร เสสละเวช	12	1.69	7	0.98	19	2.67
นางจรัสศรี ทวีรัช *	5	0.70	8	1.12	13	1.82
นางสาวตรี สุวรรณสถิตย์	6	0.84	6	0.84	12	1.68
คุณหญิงชนิษฐา วิเชียรเจริญ *	9	1.26	3	0.42	12	1.68
รวม	356	50.00	356	50.00	712	100.00

* ไม่ได้เป็นโฆษกสตรี แต่มีผู้ระบุไว้

** ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

(2.3.2) ความคิดเห็นต่อเหตุผล/คุณสมบัติที่ทำให้ได้รับการแต่งตั้งเป็นโฆษกหรือรองโฆษก

ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถของส่วนบุคคลมีความสำคัญมากกว่าเรื่องเพศ และชาติตระกูล หรือพวกพ้อง สำหรับเรื่องของการศึกษายังมีความสำคัญรองลงมา และพบว่าปัจจัยในเรื่องของความเหมาะสมของโฆษกสตรีในภาครัฐยังคงให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถเป็นหลัก แต่ก็ยังคงที่จะให้ความสำคัญกับปัจจัยอื่น ๆ อยู่บ้าง เช่นการมีผลงานที่ดี มีบุคลิกภาพในการเป็นผู้นำ โดยความแตกต่างในเรื่องเพศไม่ได้มีความสำคัญใดๆต่อความคิดเห็นในเรื่องนี้ (ตารางที่ 26 - 28 ในภาคผนวก)

(2.3.3) การรับรู้คุณสมบัติของโฆษกสตรีที่ได้จากทัศนคติของประชาชน

จากการได้สอบถามถึงการรับรู้คุณสมบัติของโฆษกสตรีที่รู้จัก ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชายเห็นว่ามนุษยสัมพันธ์เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมาก รองลงไปได้แก่ มีความตั้งใจจริงในการทำงานในฐานะโฆษกหรือรองโฆษก เป็นคุณสมบัติที่รองลงมา แต่ในเพศหญิงเห็นว่าคุณสมบัติที่มีความสำคัญมากในโฆษกสตรีที่ตนเองรู้จัก คือ การมีความตั้งใจจริงในการทำงานในฐานะโฆษกหรือรองโฆษกมากที่สุด รองลงมาคือการมีมนุษยสัมพันธ์ดี เมื่อพิจารณาตามเพศ การมีความตั้งใจจริงในการทำงานในฐานะโฆษกหรือรองโฆษก เพศชายกับเพศหญิงมีความเห็นที่แตกต่างกัน แต่ก็ให้ความสำคัญกับความตั้งใจจริงในการทำงานและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นหลัก (ตารางที่ 29 - 31 ในภาคผนวก)

(2.3.4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงานและความสามารถของโฆษกสตรี

(2.3.4.1) การแสดงผลงานด้านการกลองข่าว

ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นชายมีความเห็นในระดับมากตามลำดับคือ ในเรื่องของสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม การศึกษา และเกี่ยวกับสตรีและเด็ก ในผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นเพศหญิงมีความเห็นในระดับมากตามลำดับ คือ เกี่ยวกับสตรีและเด็ก สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และเรื่องวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว โดยในภาพรวมนั้นโฆษกสตรีได้แสดงผลงานเกี่ยวกับสตรีและเด็ก สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก โดยแสดงผลงานเกี่ยวกับสตรีและเด็กมากที่สุด การแสดงผลงานเกี่ยวกับสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมส่วนระดับปานกลางเห็นว่าเกี่ยวกับการศึกษาและสวัสดิการสังคมมากที่สุด รองลงมาได้แก่การกีฬา สำหรับระดับน้อยคือเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการแสดงผลงานของโฆษกสตรีที่เห็นว่า โฆษกสตรีแสดงผลงานเกี่ยวกับสตรีและเด็กมากที่สุด มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พัชนี เศษจรรยา และคณะ (2533) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ภาพพจน์ของนักรณรงค์เมืองสตรีศึกษา เปรียบเทียบภาพพจน์ของการรับรู้ของตนเองของประชาชนและการนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ ในการวิจัยครั้งนั้นประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ส.ส.หญิง ได้แสดงผลงานเกี่ยวกับสตรีและเด็กมากที่สุดเช่นกัน การวิจัยทั้ง 2 ครั้ง นี้ให้เห็นว่า ประชาชนทั่วไปมีแนวความคิดว่าผู้หญิงควรจะทำงานเกี่ยวข้องกับสตรีและเด็กมากกว่างานชนิดอื่น และโฆษกสตรีได้แสดงผลงานเกี่ยวกับ สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากรองลงมา ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะมาจากการที่ นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ เข้ามาเป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีหรือโฆษกรัฐบาล ในสมัยที่ นายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี ก่อนที่ นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ จะเข้ามาเป็นโฆษกประจำสำนัก นายกรัฐมนตรี นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ ได้จัดรายการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อมมาก่อน ในการจัดรายการครั้งนั้นประชาชนทั่วไปกล่าวขวัญกันมากว่าเป็นการจัดรายการ ได้ดี ทำให้คนหันมาสนใจสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น สำหรับการแสดงผลงานเกี่ยวกับความมั่นคงของ ประเทศอยู่ในระดับน้อยที่สุดนั้น น่าจะมาจากการแสดงผลงานเกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ ส่วนมากตัวโฆษกรัฐบาลซึ่งเป็นผู้ชายจะเป็นผู้แถลงข่าวหรือแสดงผลงานในเรื่องนี้เสียเอง (ตาราง ที่ 32 - 34 ในภาคผนวก)

(2.3.4.2) ทิศนะของประชาชนต่อเรื่องการปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือจากการ แถลงข่าว

จากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของโฆษก สตรีนอกเหนือจากงานแถลงข่าวแล้ว โฆษกสตรีควรมีหน้าที่อื่นอีกหรือไม่ ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นว่าควรมีหน้าที่ด้านอื่น ๆ อีก โดยในประเด็นหลัก ๆ จะพบว่าต้องการให้ ทำหน้าที่ในด้าน การปรับปรุงงานในการทำงานของโฆษกให้ดีขึ้นมากที่สุด รองลงมาคือการประสาน งานและประชาสัมพันธ์ งานด้านสังคมและงานด้านสาธารณสุข ทำงานด้านครอบครัว ทำงานด้าน การส่งเสริมเด็กและสตรีน้อยที่สุด หากจะพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่าควรมีหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และติดต่อประสานงานกับสื่อมวลชนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ช่วยเหลืองานด้านสาธารณสุขและงาน กุศลต่าง ๆ และมีหน้าที่ศึกษาข่าวสารที่จะแถลงให้ดีเพื่อที่จะแถลงข่าวที่ดีให้กับทุกฝ่าย และเมื่อ พิจารณาตามเพศแล้ว ความคิดเห็นทั้ง 3 ลำดับ เพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นเกือบจะ ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 35 ในภาคผนวก)

(2.3.4.3) ความสามารถของโฆษกสตรี

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่าโฆษกชายมีความสามารถมากกว่าโฆษกหญิง จำแนกตามเพศ

ความสามารถ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จริง	30	12.50	22	9.17	52	21.67
ไม่จริง	72	30.00	78	32.50	150	62.50
ไม่ทราบ	18	7.50	20	8.33	38	15.83
รวม	120	50.00	120	50.00	240	100.00

ตารางที่ 13 แสดงจำนวนและร้อยละที่ผู้ตอบแบบสอบถามว่าโฆษกชายมีความสามารถมากกว่าโฆษกหญิงไม่จริง จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็น	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัจจัยที่ขึ้นอยู่กับบุคคล						
ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล	10	5.00	12	6.00	22	11.00
ขึ้นอยู่กับความสนใจ						
จริงใจ รู้จักการ						
ใช้สื่อ คำนวณสื่อ สื่อ-						
ผู้รับสื่อ	7	3.50	6	3.00	13	6.50
ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ	32	16.00	28	14.00	60	30.00
โอกาสและสถานการณ์						
ต่างกัน	7	3.50	8	4.00	15	7.50
2. ความสามารถที่เท่ากัน						
ผู้ชายและผู้หญิงมีสิทธิ						
เสรีภาพเท่าเทียมกัน	8	4.00	7	3.50	15	7.50
ความสามารถไม่ได้ขึ้นอยู่กับ						
กับเพศ	28	14.00	33	16.50	61	31.50
3. ขึ้นอยู่กับลักษณะงาน						
เพราะการแถลงข่าวอยู่ใน						
กรอบที่กำหนด	6	3.00	8	4.00	14	7.00
รวม	98	49.00	102	51.00	200	100.00

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 12 - 13 เมื่อสอบถามประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับความสามารถของโฆษกชายกับโฆษกหญิงว่าโฆษกชายมีความสามารถมากกว่าโฆษกหญิงจริงหรือไม่ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า มีความสามารถมากกว่าหญิง ร้อยละ 12.50 ในขณะที่หญิง เห็นว่ามีความแตกต่างกันเพียงร้อยละ 9.17 แต่เมื่อมองภาพรวมแล้ว ชายและหญิงส่วนใหญ่ก็จะมองว่าความสามารถของโฆษกชายและโฆษกหญิงไม่แตกต่างกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาได้แก่ มีความสามารถมากกว่าจริงคิดเป็นร้อยละ 21.67 และ ไม่ทราบร้อยละ 15.83 ที่เห็นว่าโฆษกชายมีความสามารถมากกว่าโฆษกหญิงไม่จริง ชายและหญิงให้เหตุผลแตกต่างกันไม่มากนัก เหตุผลที่เห็นว่าโฆษกชายมีความสามารถไม่แตกต่างกับโฆษกหญิงคือ อยู่ที่ความสามารถไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ คิดเป็นร้อยละ 31.50 รองลงมาได้แก่ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 30.00 และ ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 11.00 ชายและหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก

เมื่อถามถึงความสามารถในการแสดงออกในระดับต่าง ๆ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าโฆษกสตรีมีความสามารถแสดงออกในระดับดี ได้แก่ การที่โฆษกสตรีได้ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชน รองลงมาคือการร่วมงานการกุศลและงานสังคม เมื่อเปรียบเทียบตามเพศแล้ว ชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกันในการมองถึงความสามารถในการแสดงออกในระดับดี ส่วนความสามารถในการแสดงออกระดับพอใช้ เห็นว่าการที่โฆษกสตรีเป็นผู้ส่งสารโดยตรงให้กับสื่อมวลชนในระดับพอใช้มากที่สุดรองลงมา ได้แก่ การที่โฆษกสตรีได้ถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนเมื่อพิจารณาตามเพศความคิดเห็นแตกต่างกันแต่ไม่มากนัก สำหรับความสามารถในการแสดงออกของโฆษกสตรีที่เห็นว่าอยู่ในระดับที่ใช้ไม่ได้ เมื่อเทียบกันใน 3 ประเด็นดังกล่าวจะพบว่าการทำงานกุศลและสังคมอันเป็นบทบาทที่น้อยที่สุดของโฆษก และชายและหญิงมีความคิดเห็นที่ตรงกัน

เมื่อพิจารณาตามภาพรวมแล้วเห็นว่า ส่วนใหญ่โฆษกสตรีมีความสามารถในการเป็นผู้ส่งสารโดยตรงให้กับสื่อมวลชนและถูกนำเสนอผ่านสื่อมวลชนในระดับพอใช้ (ตารางที่ 37 - 39 ในภาคผนวก)

เมื่อถามถึงความได้เปรียบเสียเปรียบของโฆษกหญิงโฆษกชายในการทำงานด้านโฆษก ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าโฆษกหญิงและโฆษกชายไม่มีความได้เปรียบหรือเสียเปรียบในการทำงานด้านโฆษกมากที่สุด ส่วนชายได้เปรียบกว่าหญิงและหญิงได้เปรียบกว่าชายแตกต่างกันไม่มากนัก โดยเห็นว่าชายได้เปรียบกว่าหญิงคิดเป็นร้อยละ 29.17 และหญิงได้เปรียบกว่าชายคิดเป็นร้อยละ 28.33 เมื่อพิจารณาตามเพศถึงความคิดเห็นดังกล่าว ปรากฏว่าความคิดเห็นของชายเห็นว่าชายได้เปรียบกว่า ร้อยละ 15.83 ในขณะที่หญิงก็เห็นว่าตนเองได้เปรียบกว่าร้อยละ 15.00 แสดงถึงการมีอคติเข้าข้างผู้ตอบเป็นหลักด้วย (ตารางที่ 40 ในภาคผนวก)

เมื่อถามถึงความคิดเห็นว่าโฆษกชายและโฆษกหญิงไม่มีความได้เปรียบเสียเปรียบในการทำงานโฆษก ก็จะเป็นการยืนยันว่าขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถบุคลิกของแต่ละบุคคลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.88 รองลงมาได้แก่ ความเชื่อในความเสมอภาคทางเพศ คิดเป็นร้อยละ 25.49 เมื่อพิจารณาตามเพศแล้วชายและหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมากนักในเรื่องนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและขึ้นอยู่กับบุคลิกและความสามารถของแต่ละบุคคล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าโฆษกหญิง
ได้เปรียบกว่าโฆษกชายในการทำงานโฆษก จำนวนตามเพศ

เหตุผล	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะบางอย่างของเพศ หญิงที่มีมากกว่าเพศชาย เช่น มุมมองปัญหาสังคม เด็ก การประสานงาน	19	16.97	13	11.6	32	28.57
คุณสมบัติเฉพาะตัวของเพศ หญิงเองเช่น บุคลิกภาพ ความอ่อนหวาน ความละเอียด ลอ่อนในการทำงาน	36	32.14	38	33.93	74	66.07
ไม่ตอบ	3	2.68	3	2.68	6	5.36
รวม	58	51.79	54	48.21	112	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่า โฆษกชาย
ได้เปรียบกว่าโฆษกหญิง จำนวนตามเพศ

เหตุผล	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะบางอย่างของเพศชายที่มีมากกว่าเพศหญิง เช่น ความเด็ดขาด การตัดสินใจ ความคล่องตัว	25	38.75	20	28.56	45	67.14
คุณสมบัติเฉพาะตัวของเพศชายเอง เช่น ความน่าเชื่อถือ เพศที่ได้รับการยอมรับ ทำท่างในการพูด	9	12.86	9	12.86	18	25.72
ไม่แสดงเหตุผล	2	2.68	3	4.29	5	7.14
รวม	38	54.29	32	45.71	70	100.00

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 14-15 พบว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่าโฆษกหญิงได้เปรียบกว่าโฆษกชาย ในการทำงานโฆษกได้แก่ คุณสมบัติเฉพาะตัวของเพศหญิง เช่น บุคลิกภาพ ความอ่อนหวาน ความละเอียดในการทำงาน คิดเป็นร้อยละ 66.07 รองลงมาได้แก่ ลักษณะบางอย่างของเพศหญิงที่มีมากกว่าเพศชาย เช่น มุมมองทางสังคม เด็ก และ การประสานงาน ร้อยละ 28.57 เป็นการยืนยันแนวความคิดของ Feminism ว่าความสามารถไม่แตกต่างกัน บุคลิกลักษณะเฉพาะตัวของเพศยังคงถือเป็นจุดเด่นที่สำคัญของโฆษกสตรี ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นตรงกันว่า ถ้าต้องการบุคลิกที่เด็ดขาดก็อาศัยโฆษกชาย แต่มนุษย์สัมพันธ์และความสามารถเฉพาะตัวก็มีความสำคัญเช่นกัน โดยเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก

ตารางที่ 16 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นว่า ตำแหน่ง
โฆษกควรเป็นชาย รองโฆษกควรเป็นผู้หญิง จำนวนตามเพศ

ความคิดเห็น	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	32	13.33	27	11.25	59	24.58
ไม่เห็นด้วย	67	27.92	73	30.42	140	58.33
ไม่ทราบ	21	8.75	20	8.33	41	17.08
รวม	120	50.00	120	50.00	240	100.00

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ไม่เห็นด้วยว่า ตำแหน่งโฆษกควรเป็นผู้ชาย รองโฆษกควรเป็นผู้หญิง โดยให้เหตุผลต่าง ๆ จำแนกตามเพศ

เหตุผล	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสามารถ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศ	35	25.00	40	28.57	75	53.57
ขึ้นอยู่กับตัวบุคคล	7	5.00	11	7.86	18	12.86
ค่านิยมคนไทยมักคิดว่าผู้หญิงอ่อนแอกว่าผู้ชายเสมอ	3	2.10	2	1.43	5	3.57
ผู้ชายและผู้หญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน	17	12.14	11	7.86	28	20.00
ขึ้นอยู่กับผลงาน	3	2.14	6	4.29	9	6.43
ขึ้นอยู่กับอาวุโส	2	1.43	3	2.14	5	3.57
รวม	67	47.86	73	52.14	140	100.00

จากตารางที่ 16 - 17 พบว่าเมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับตำแหน่งโฆษกควรเป็นผู้ชายหรือผู้หญิงและรองโฆษกควรเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่โฆษกควรเป็นผู้ชายรองโฆษกเป็นผู้หญิงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.33 และเห็นด้วยร้อยละ 24.58 ไม่ทราบหรือไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 17.08 แสดงว่าเกินกว่าร้อยละ 50 ไม่เห็นด้วยที่จะเอาเพศมาคิดกับตำแหน่ง แต่เมื่อพิจารณาตามเพศของผู้ตอบที่มีความคิดเห็นดังกล่าว เพศชายยังคงมีร้อยละของการเห็นด้วยสูงกว่าเพศหญิงเล็กน้อย ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าขึ้นอยู่กับความเหมาะสมและความสามารถไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.57 หรือเกินครึ่งหนึ่งของผู้ตอบที่ไม่เห็นด้วยว่าโฆษกควรเป็นผู้ชายรองโฆษกเป็นผู้หญิง ส่วนผู้ที่ให้เหตุผลรองลงมาคือ ผู้ชายและผู้หญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ 20.00 เป็นการยืนยันว่าปัจจัยสำคัญจะขึ้นอยู่กับความสามารถไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพศแต่ประการใด

ตารางที่ 18 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นด้วยว่า ตำแหน่งโฆษกควรเป็นผู้ชาย รองโฆษกควรเป็นผู้หญิง โดยให้เหตุผลต่าง ๆ จำนวนตามเพศ

เหตุผล	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ชายในสังคมต้องเป็นผู้นำ ผู้หญิงควรจะเป็นผู้ตาม	2	3.39	4	6.78	6	10.17
ผู้ชายได้รับการยอมรับนำเชื่องมากกว่าเพราะภาพลักษณ์ของผู้ชายดีกว่า	8	13.55	4	6.78	12	20.34
ผู้ชายคล่องตัวมากกว่าผู้หญิงและผู้ชายมีความอดกลั้นและอดทนต่อสภาพแวดล้อมและสื่อมวลชนได้มากกว่าและผู้ชายแก้ไขปัญหาถ้าตัดสินใจได้ดีกว่า	8	13.55	9	15.25	17	28.8
ถ้ามีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่ง	4	6.78	3	5.08	7	11.86
รวม	32	54.24	27	45.76	59	100.00

จากตารางที่ 18 เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามที่เห็นด้วยว่า ตำแหน่งโฆษกควรเป็นผู้ชาย รองโฆษกควรเป็นผู้หญิง ซึ่งมีร้อยละ 28.8 ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ผู้ชายคล่องตัวมากกว่าผู้หญิง และถ้าตัดสินใจได้ดีกว่า รองลงมาได้แก่ผู้ชายได้รับการยอมรับนำเชื่องมากกว่าร้อยละ 20.34 เมื่อพิจารณาตามเพศความคิดเห็นของเพศชายและเพศหญิงที่ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่างกันเล็กน้อย โดยผู้ชายให้ความสำคัญกับการยอมรับนำเชื่องในภาพลักษณ์เท่ากับความสามารถและการตัดสินใจร้อยละ 13.55 ในขณะที่ผู้หญิงให้ความสำคัญกับความสามารถและการตัดสินใจของผู้ชายมากที่สุดถึงร้อยละ 15.25 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

จากข้อมูลที่ผ่านมาสามารถสรุปประเด็นและสาระสำคัญของภาพลักษณ์ที่ประชาชนมองโฆษกสตรีได้ดังต่อไปนี้

1. ในประเด็นข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่นำมาศึกษาในครั้งนี้ที่เป็นเพศชายและเพศหญิงอย่างละ 120 คน โดยส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 35 ปี และมีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่โดยได้จำแนกไปตามกลุ่มอาชีพตามที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัยที่กำหนดไว้
2. ในประเด็นของพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ พบว่าส่วนใหญ่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ถึงร้อยละ 95 โดยส่วนใหญ่ยังคงอ่านทุกวันหรือเกือบทุกวัน ชาวที่สนใจยังคงเป็นข่าวหน้าหนึ่ง ส่วนข่าวอื่น ๆ มีความสนใจในระดับที่ใกล้เคียงกัน โดยสื่อที่จะทำให้ประชาชนได้ทราบถึงผลงานของโฆษกสตรีจากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือหนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียงตามลำดับ และประชาชนส่วนใหญ่มองภาพที่สื่อมวลชนนำเสนอเป็นความจริงและมักจะเชื่อเพราะไม่มีเหตุผลที่จะต้องบิดเบือนการนำเสนอ แต่อย่างไรก็ตามยังมีผู้เชื่อว่าหากเหตุการณ์หรือสถานการณ์ในบางสถานการณ์อาจจะทำให้มีการนำเสนอที่บิดเบือนได้
3. ในประเด็นของภาพลักษณ์ของโฆษกสตรีในหน่วยงานราชการ สามารถสรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้
 - 3.1 ความถูกต้องในการรู้จักโฆษกสตรี พบว่า กลุ่มประชากรในระหว่างปี 2523 - 2536 นั้น กลุ่มประชากรจะรู้จัก นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ นางสุดาวรัตน์ เกตุราพันธ์ และ นางวนิดา จิตต์หมั่น ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะขึ้นอยู่กับความเป็นข่าวและระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งด้วย
 - 3.2 ด้านคุณสมบัติที่เห็นว่าเป็นพื้นฐานที่จำเป็นในการดำรงตำแหน่งโฆษกและรองโฆษกนั้นจะมาจากความรู้ความสามารถที่จะทำงานในหน้าที่ได้ มีการศึกษาดี มีผลงานและประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์ เป็นปัจจัยสำคัญ
 - 3.3 ในประเด็นของผลงานและความสามารถของสตรีนั้นจะพบว่า เมื่อเป็นโฆษกสตรีก็มักจะแสดงผลงานในด้านของเด็กและสตรีเป็นหลัก รองลงมาได้แก่การแสดงผลงานเกี่ยวกับสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม การศึกษาและสวัสดิการสังคม

3.4 ในการปฏิบัติหน้าที่นั้นกลุ่มตัวอย่างยังคาดหวังที่จะให้โฆษกหรือรองโฆษก ได้ทำหน้าที่ในการปรับปรุงงานในการทำงานของโฆษกให้ดีขึ้น และทำงานด้านการประสานงาน ประชาสัมพันธ์ด้วย

3.5 ในด้านของความสามารถของโฆษกหญิงหรือชายนั้น ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถเป็นหลัก แต่ยังมีบางส่วนเชื่อว่า โฆษกชายจะมีความสามารถในการตัดสินใจได้มากกว่า

3.6 ในประเด็นของความสามารถในการแสดงออกของโฆษก ที่ได้จากทัศนคติของประชาชนจะพบว่าอยู่ในระดับพอใช้ และระดับดีเป็นส่วนใหญ่

3.7 ในประเด็นถึงเพศที่เหมาะสมกับงานของโฆษกและรองโฆษกก็จะพบว่า คุณสมบัติในเรื่องเพศนั้นไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถและลักษณะเฉพาะตัวเป็นประการสำคัญว่าเพศ แต่ก็ยังมีส่วนน้อยที่ยังเชื่อมั่นตามค่านิยมว่าชายสามารถจะตัดสินใจได้ดีกว่าหรือน่าเชื่อถือกว่า

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ภาพลักษณ์ที่สื่อสิ่งพิมพ์มองโฆษกสตรี

สื่อสิ่งพิมพ์ที่นำมาศึกษาทั้งสิ้น จำนวน 44 ชื่อฉบับ (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 - 2536) แยกออกได้เป็น

หนังสือพิมพ์ ที่นำมาศึกษา จำนวน 16 ชื่อฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน บ้านเมือง สยามรัฐ ดาวสยาม ข่าวสด แนวหน้า ผู้จัดการ ตะวันสยาม สยามโพสต์ Bangkok Post วัฏจักร สื่อไท กรุงเทพธุรกิจ ข่าวสดสปอร์ตนิวส์

นิตยสารและวารสาร ที่นำมาศึกษา จำนวน 28 ชื่อฉบับ ได้แก่ มติชนสุดสัปดาห์ สีเหลือง บุคคลวันนี้ ไฮคลาส Silk กุลสตรี สตรีสาร หญิงไทย ลลนา ผู้หญิง 24 กรุงเทพ 30 แม่บ้าน Health Young Executive Delite นะคะ พิม สตรีทัศน์ แพรวสุดสัปดาห์ สยามจดหมายเหตุ ลดา ชวีญเรือน สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ หมอความยุติธรรม นสพ.ข่าว 24 เนชั่นสุดสัปดาห์ สกุลไทย After Work

ผลการวิเคราะห์สื่อสิ่งพิมพ์

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผลการวิเคราะห์จากสื่อสิ่งพิมพ์ที่ได้ระบุนายละเอียดไว้ในระยะเบื้องต้นการวิจัยมีประเด็นค้นพบที่น่าสนใจคือ

หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวโฆษกสตรีมากที่สุด เรียงตามลำดับคือ ไทยรัฐ มติชน สยามจดหมายเหตุ เดลินิวส์ บ้านเมือง แนวหน้า ข่าวสด สยามรัฐ ดาวสยาม สยามโพสต์ Bangkok Post ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้อ่านของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวมีทั้งชายและหญิง จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจแก่ผู้หญิงด้วย

หากพิจารณาจากภาพรวมแล้วพบว่าการนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ 6 ประเภท ต่างกันตามลำดับคือ ข่าว สัมภาษณ์พิเศษ คอลัมน์ประจำ คอลัมน์บุคคล คอลัมน์ซุบซิบ และ บทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ทั้งนี้เพราะสื่อมวลชนให้ความสนใจอยู่กับ

ส่วนนิตยสารที่นำเสนอเรื่องราวของโฆษกสตรีมากที่สุดนั้น ปรากฏว่ามักนำเสนอในรูปแบบของการสัมภาษณ์พิเศษ เกี่ยวกับชีวประวัติส่วนตัว การศึกษา การทำงาน ชีวิตครอบครัวในทุกแง่มุม นอกจากนี้ยังมีการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานในหน้าที่โฆษกและรองโฆษก ในปริมาณที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ได้แก่ ไรคลาส ผู้หญิง สตรีสาร Young Executive ลดา เนชั่นสลุสปีดาร์ สกลไทย สยามรัฐสปีดาร์วิจารย์ เป็นต้น

ในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับโฆษกสตรี ในรูปของข่าว คอลัมน์ประจำ คอลัมน์บุคคล สัมภาษณ์พิเศษ คอลัมน์ซุบซิบ และบทความ โดยมีประเภทการนำเสนอแตกต่างกันคือ การนำเสนอในรูปแบบของการทำงานในหน้าที่แถลงข่าวและตกเป็นข่าวมากที่สุด จำนวนข่าว 48 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 31.58 ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์กึ่งย้อมที่จะต้องให้ความสำคัญกับข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเสนอข่าวที่เป็นหน้าที่โดยตรงของโฆษกด้วยแล้ว ก็ย่อมที่จะเป็นข่าวบ่อยครั้งเป็นธรรมดา รองลงมาคือการสัมภาษณ์พิเศษที่มีจะมาจกนิตยสารต่าง ๆ ที่มักจะให้ความสนใจในเรื่องที่ทันสมัย และปัจจุบันมีนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงอยู่เป็นจำนวนมาก โดยนำเสนอเกี่ยวกับชีวประวัติส่วนตัว ครอบครัว ประวัติการทำงาน การศึกษา จำนวน 41 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 26.97 รองลงมาเป็นอันดับที่สาม คือ คอลัมน์ประจำ จำนวน 23 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 15.13 อันดับสี่คือคอลัมน์บุคคล จำนวน 20 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 13.16 อันดับห้า คือคอลัมน์ซุบซิบ จำนวน 14 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 9.21 อันดับสุดท้ายคือบทความ จำนวน 6 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 3.95 ตามลำดับ โดยทั่วไปจะเห็นว่าเนื้อหาสอดคล้องกับโฆษกสตรีถูกนำเสนอมากที่สุด ได้แก่ ภาระหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานในหน้าที่ของโฆษก เช่นการแถลงมติการประชุมของคณะรัฐมนตรี การแถลงข่าวต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนได้นำเสนอภาพและข่าวของโฆษกสตรีตรงกับหน้าที่การงานและความรับผิดชอบของงานในหน้าที่ด้วย (ตารางที่ 43 ในภาคผนวก)

2. ประเภทของเนื้อหาที่น่าสนใจ

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าส่วนใหญ่จะนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของโฆษกสตรี การแสดงความคิดเห็น ความรู้ความสามารถในการทำงาน การศึกษา และประสบการณ์ที่ส่งเสริมการดำรงตำแหน่งในฐานะโฆษกหรือรองโฆษก ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วสามารถแยกออกได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ (ดูตารางที่ 19 ประกอบ)

- (2.1) ความสามารถในการทำงาน
- (2.2) ภูมิหลัง
- (2.3) บุคลิกภาพ
- (2.4) คุณสมบัติทางกายภาพ

ตารางที่ 19 แสดงประเภทของเนื้อหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของโฆษกสตรีหรือรองโฆษกสตรี จำแนกตามประเภทของเนื้อหา

ประเภทเนื้อหาที่น่าสนใจ	จำนวนครั้ง	คิดเป็นร้อยละ
ความสามารถในการทำงาน	296	45.82
ภูมิหลัง	217	33.59
บุคลิกภาพ	91	14.09
คุณสมบัติทางกายภาพ	42	6.50
รวม	646	100.00

* ข้อ 1 ขึ้น สามารถนำมาแยกประเภทเนื้อหาที่น่าสนใจได้หลายครั้ง

(2.1) ความสามารถในการทำงาน ประกอบไปด้วย ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ทั้งก่อนและหลังการเข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นโฆษกสตรี วิธีการทำงาน ยกตัวอย่างเช่น ผู้ตรวจราชการประจำสำนักนายกรัฐมนตรี สตรีคนแรกในสายงานโฆษกของรัฐบาล เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นที่ปรึกษาปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นนักต่อสู้เพื่อสิทธิสตรี หรือภายหลังจากการเป็นรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีแล้วก็มาเป็นที่ปรึกษาโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นคนทำงานไฟไม่มอด โฆษกรัฐบาลหญิงคนแรก ของประเทศไทย เป็นนักธุรกิจมีบทบาททางด้านสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

เนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับภาระหน้าที่ในฐานะเป็นผู้แถลงข่าวของโฆษกสตรี ประกอบไปด้วยประสบการณ์ทำงาน การประเมินผลงาน ตำแหน่งหน้าที่ การงาน วิธีการทำงาน เช่น ข่าวนางวนิดา จิตต์หมั่น แถลงผลการประชุมคณะรัฐมนตรีว่าที่ประชุมมีมติเห็นชอบกับข้อเสนอของกระทรวงการคลัง หรือแถลงผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 เมษายน 2525 ว่าคณะรัฐมนตรีได้มีมติไม่ให้ใช้สนามหลวงเป็นสถานที่จัดตลาดนัดอีกต่อไป เป็นต้น มีการนำเสนอจำนวน 296 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.82

(2.2) ภูมิหลัง เนื้อหาส่วนใหญ่ที่นำเสนอจะเกี่ยวกับภูมิลำเนาเดิม บิดามารดา ญาติ พี่น้อง สามี บุตร ครอบครัว การแต่งงาน อายุ การศึกษา อาชีพ ศาสนา ชั่วประวัติดังนี้จะใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โฆษกสตรี ตัวอย่างเช่น ข่าวก่อนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที่ 13 พฤษภาคม 2531

ลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์

ผู้อ่านข่าวช่อง 9 อสมท.

“พูดดี”

สาวชาวเหนือ เกิด อ.เชียงคำ พะเยา เมื่อวันที่ 16 พ.ค. 2499 ตอนนี้อายุ 31 ปี ยังแจ๋ว

เรียนหนังสือแต่เล็กจากบ้านเกิด จากนั้นเข้า กรุงเทพฯ เรียนวิทยาลัยสวนดุสิต จบ ป.กศ.ต้น แล้วเรียนต่อ ป.กศ.สูง ที่วิทยาลัยครูพระนคร

ทำงานครั้งแรกเมื่อปี 2523 เป็นลูกจ้างชั่วคราว ทำหน้าที่พิธีจนอักษรอยู่สำนักข่าวไทย อสมท. ต่อมาได้รับบรรจุเป็นผู้ประกาศสถานีวิทยุ ททท. ทั้งอ่านข่าวและจัดรายการ กระทั่งปี 2526 จึงได้รับการเลือกเฟ้นให้ไปอ่านข่าวโทรทัศน์

ลาออกจาก อสมท. ไปอยู่กับบริษัทแปซิฟิกอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด ในปี 2528 มีหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าว ทำรายการ “คุณภาพชีวิต” จนโด่งดังเป็นที่รู้จัก

ปัจจุบันอ่านข่าวภาคค่ำทุกวันเสาร์และอาทิตย์ และทำรายงานพิเศษ

เพราะความสามารถในการอ่านข่าวเป็นที่ประจักษ์ วันพຽງนี้ 14 พ.ค. 2531 มูลนิธิสถาบันการพูดแบบการพูด จึงมีรายการมอบรางวัลนักพูดดีเด่นให้

ใครอยากคบทั่วไปเชียว ไม่สงวนสิทธิ์ ณ ห้องมรกต โรงแรมอินทรา

จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่มีการนำเสนอจำนวน 217 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.59

(2.3) **บุคลิกภาพ** เนื้อหาส่วนใหญ่ที่นำเสนอมีองค์ประกอบเกี่ยวกับการพูดดี พูดเก่ง พูดเพราะ การรับเชิญไปอภิปราย/บรรยาย ความสามารถในการแสดงออกเป็นพิเศษ การประเมินในประเด็นเรื่องเพศ ยกตัวอย่างเช่น นิตยสาร After Work ปีที่ 1 ฉบับที่ 9 (เม.ย. 2534) หน้า 84 - 87 ได้บรรยายถึงบุคลิกภาพของ ดร. สายสุรี จุติกุล ได้อย่างชัดเจนภายใต้ชื่อเรื่อง ดร. สายสุรี จุติกุล ผู้หญิงไต่ยอด

โครงการผู้หญิงคนนี้ได้จากผู้หญิงโดยทั่วไป ไม่ว่าจะดูแค่ผิวเผินหรือฟังลึ
ย่อมรับรู้ได้ถึงความภูมิฐานและอึดอ้อม แวดตาหลังกรอบแว่นคั่นนี้บ่งบอกถึงความ

จริงใจได้ดีเท่าๆ กับน้ำเสียง
กังวาน และความเยือกเย็น
นั้นดูได้จากจังหวะลงของ
หางเสียงระหว่างการสนทนา

เอือคือ ดร.สายสุรี จุติกุล
(วัชรเกียรติ)

เอกลักษณ์ที่บ่งบอกตัวตนที่
จริงอันปรากฏต่อหน้าสาธารณชน
จะเป็นแล้วยกย่องที่ไว้ใจเสมอไปจนมา
ค้ำแห่งสังคมมวลชน มีขบวนนี้ แต่กลับ
ที่บ่งบอกความเป็น ผู้หญิงโดยตัวของ
คือ "งาน" งาน และความกระตือรือร
รุมกระทั้งปรอง เติบโตเป็นวิญญาน
ชีวิต ชีวิตคุณศรัทธาใจใคร่ โภคณา
ซึ่งแทนคุณศรัทธาใจใคร่ โภคณา
จึงแทนคุณศรัทธาใจใคร่ โภคณา
กับคุณศรัทธาใจใคร่ โภคณา

สายสุรี จุติกุล

ผู้หญิงขยับได้ยอด

84 AIHR WORK MAGAZINE

นอกจากนั้นยังมีการกล่าวถึงในประเด็นเรื่องข้อร้องเพลง แต่งเพลง เล่นดนตรี ผู้หญิง
ตัวเล็ก ๆ ปราดเปรี้ยวและปราดเปรื่อง สุภาพสตรีสาวสง่างามจากแดน ผู้หญิงท่าทางเข้มแข็ง
องอาจผึ่งผายสมศักดิ์ศรีผู้บริหารระดับ 10 ผู้หญิงเหล็ก หศดน้ำใสในการเมืองไทย หนึ่งหน้าไฟ
ผู้หญิงยุคใหม่ ผู้หญิงแนวหน้า ผู้หญิงแบบบาง ผู้หญิงอ่อนรอบทางการเมือง ผู้หญิงทำงาน ผู้หญิงเก่ง
คุณแม่ นักการเมือง โฆษกลูกสอง สุภาพสตรีนักการเมือง สตรีคนแรกในฐานะโฆษกมทาดไทย
สตรีคนเดี๋ยวในที่งานโฆษกกรมตำรวจ ผู้หญิงคนเดี๋ยวในที่ผู้แถลงข่าว เป็นต้น ลักษณะเนื้อหา
สาระประเภทนี้ มีการนำเสนอจำนวน 91 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.09

Kavi and Salsuree, relaxing at home in Khon Kaen, share a love of music.

บุคคลวันนี้

ศจ.วนิดา จิตต์หมั่น

ผู้สมัครเขต 7 กทม. พรรคประชาธิปัตย์

ในจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งกรุงเทพมหานคร 36 คนของพรรคประชาธิปัตย์ มีเพียง 2 คนเท่านั้นที่เป็นผู้หญิง และคนหนึ่งนั้นจะต้องลงสมัครรับเลือกตั้งในเขต 7 บางเขต กับคู่แข่งอย่าง พ.อ.ประจักษ์ สว่างจิต พรรคชาติไทย

ผู้หญิงคนนี้เกิดเมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2476 ที่บางกอกน้อย ธนบุรี บุตรี ศจ.จำลอง สุวคนธ์ อดีตอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข กับนางสลับ สมนรกับ ทว.พิมพ์ มีบุตรและธิดา 2 คน

เรียนจบชั้นมัธยมจากโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย และ

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ได้ปริญญาตรีเภสัชศาสตร์เกียรตินิยมเหรียญทอง จากมหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี 2497 และปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน ในปี 2502 เริ่มรับราชการเป็นอาจารย์แผนกสรีรวิทยาและเภสัชวิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี 2498 โอนมาเป็นอาจารย์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในปี 2507 ปีต่อมา - 2513 เป็นหัวหน้าสาขาวิชาจิตวิทยา ปี 2518 ประธานสภาอาจารย์, ปี 2519 ศาสตราจารย์ ปี 2526 ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปัจจุบันลาออกจากราชการแล้ว

ปี 2524-2526 เป็นรองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรีครั้งแรก ปัจจุบันเป็นที่ปรึกษาโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(2.4) **คุณสมบัติทางกายภาพ** เนื้อหาส่วนใหญ่ที่นำเสนอประกอบไปด้วยเรื่องเกี่ยวกับ ความสวย การแต่งกาย โทงวเฮ้งและราศี ฐานะของครอบครัวดี ตัวอย่างเช่น มติชนสุดสัปดาห์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 602 วันศุกร์ที่ 6 มีนาคม 2535 หน้า 13 คอลัมน์ ดาวดวงใหม่ ความว่า

“สุตารัตน์ เกษราพันธ์” สวย-รวย-เก่งสวมหม้อฮ่อม ลูสมานเมืองกรุง เขต 12

ดาวดวงใหม่

ดาวดวงใหม่ของชาวหม้อฮ่อมสีหม่นนั้น ชื่อของ “สุตารัตน์ เกษราพันธ์” จะโดดเด่นอยู่บ้าง เพราะนอกจากเป็นหญิงสาวละอุนวัยเพียง 31 ปี ซึ่งถูกเลือกให้ลงสมัครส.ส.ร่วมกับ น.พ.ระเวศ ชะวะวงศ์ และ นายสุรน อินสมจิตต์ ของพลังธรรม กทม. เขต 12 แล้ว

หน้าตาที่คู่ใจของเธอทำให้ตกเป็นเป้าสายตาของคนรอบคอบใครๆออกไปไหนเสียมากรับด้วย

มีการยอมไถ่กันอยู่เสมอว่า เธอเป็นใคร มาจากไหน?

แต่จริงแล้ว ชื่อของ “สุตารัตน์ เกษราพันธ์” นั้นไม่ได้อยู่ห่างจากดวงของการเมืองสักเท่าไร เพราะพ่อของเธอคือนายสมพล เกษราพันธ์ นั้นเคยเป็นอดีตส.ส. นครราชสีมา มาก่อน

นางสุตารัตน์เกิดเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2504 จบการศึกษาระดับมัธยมที่โรงเรียนระตโยเรฟคอนแวนต์ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สาขาการตลาด ปริญญาโท (เอ็มบีเอ) จาก สถาบันบัณฑิต บริหารธุรกิจ สหกรณ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ขณะที่กำลังศึกษาอยู่ที่คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์ ได้เข้าไปบริหารงาน

สุตารัตน์ เกษราพันธ์

ระยะเวลาเพียง 3 ปีครึ่งเท่านั้น หลังจากจบการศึกษา ก็เข้ามาทำธุรกิจเกี่ยวกับการพัฒนาที่ดินอย่างเต็มตัว โดยขณะนั้นเธอบริหารในตำแหน่งกรรมการ ผู้จัดการบริษัท เอสแอนด์เคอาร์ พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด ซึ่งมีบริษัทในเครืออีกหลายบริษัท

พูดถึงฐานะก็ต้องจัดว่า เป็นผู้มีอันจะกินคนหนึ่งทีเดียว

นอกเหนือจากบทบาทการเป็นนักธุรกิจหญิงแล้ว เธอยังมีบทบาททางด้านสังคมสงเคราะห์อยู่บ้าง โดยในปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ประธานฝ่ายจัดหาทุน งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษา ครบ 60 พรรษา ที่จะจัดขึ้นในวันที่ 15 มีนาคมนี้ ที่ศูนย์วัฒนธรรมฯ

ด้วยความพร้อมทั้งทางด้านฐานะและการเข้า

มีเหตุผลในการตัดสินใจว่า เนื่องจากตัวเธอมีความสนใจทางการเมืองตลอด ประกอบกับสายเลือดของพ่อที่ผูกพันอยู่กับการเมืองมาตลอด จึงตั้งใจให้ตัดสินใจเข้าสู่สนามเลือกตั้งคราวนี้ ซึ่งถือว่าเป็นครั้งแรกในชีวิตก็ได้

สำหรับสาเหตุที่เลือกมาอยู่กับพรรคพลังธรรม ภายใต้การนำของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองนั้น เธอบอกว่า ขณะนี้บ้านเมืองของเราก็ถึงแล้วพรรคการเมืองและนักการเมืองที่มีคุณธรรมเมื่อมีโอกาส จึงต้องการจะสนับสนุนคนอย่าง พล.ต.จำลองให้เป็นผู้บริหารประเทศ

“ฉันมีปณิธานอันแน่วแน่ที่ว่า ในช่วงชีวิตที่เหลืออยู่นี้ อยากจะตอบแทนบุญคุณให้สังคม จึงเข้ามาสู่สนามเลือกตั้งในคราวนี้”

ด้วยความตั้งใจดังกล่าว เธอจึงสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคพลังธรรมและจากการคัดเลือก ผู้ลงสมัครวันเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคพลังธรรมหลายสิบคนนั้น เธอได้รับการคัดเลือกอย่างเป็นเอกฉันท์ให้เป็นตัวแทนของพรรคในการลงสมัครในเขต 12 ร่วมกับกับ น.พ. กระแส ซึ่งเป็นตัวหลักของพรรคพลังธรรมคนหนึ่งที่เดียว

ด้วยคุณสมบัติที่เกือบพร้อม ประกอบกับได้อยู่ร่วมกับผู้สมัครที่มีชื่อเสียง ทำให้เธอค่อนข้างจะมีแนวโน้มว่าจะประสบความสำเร็จกับการก้าวเข้าสู่แวดวงการเมืองครั้งแรกนี้

อย่างไรก็ตามเมื่อหันไปคุยคู่สนทนาในเขต 12 แล้วค่อนข้างจะหนักใจแทนเธอไม่น้อยเพราะเจ้าถิ่นเก่าคือ นายสมิทธ สุนทรเวช นางปวีณา หงสกุล และ พล.อ.ต.ศิริ หุ่มประดิษฐ์ แห่งพรรคประชากรไทยยังพิศบึง การจะมาโค่นกันได้ง่าย ๆ ไม่มีทาง

นอกจากนี้ ยังต้องแข่งขันกับ พรรคประชาธิปไตย ซึ่งนำทีมโดยนายสมัย เจริญช่าง ที่คลุกคลีอยู่ในเขตนี้มานาน

ศึกในเขต 12 จึงไม่ใช่เรื่องเล่น ๆ ถ้าพึ่งเพียงสวย-รวย-เก่ง ของนางสุตารัตน์ อาจไม่เพียงพอที่จะนำชัยชนะมาสู่ตัวเธอได้

เว้นเสียจากเธอต้องทำงานอย่างหนักหน่วงทั้งนี้ เพื่อที่จะเอาชนะใจชาวบ้านให้ได้

ดาวดวงใหม่จะได้หรือไม่ วันที่ 22 มีนาคมนี้คงจะให้เรา

นอกจากนี้ก็มีข้อความที่ให้สัมภาษณ์ ดร.คนสวย นายตำรวจสาวสวย ตำรวจ
หวานแหวทความสามารถเกินตัว รูปสวยรวยความรู้ สาวสวยในเครื่องแบบ สารวัตรสาวโสด
นายตำรวจโสดที่น่ารัก เป็นต้น มีการนำเสนอจำนวน 42 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 6.50

โดยสรุปแล้วยังมีประเด็นที่น่าสนใจคือโฆษกสตรี มักจะได้รับคำถามที่ว่าในการเข้า
มาทำงานเป็นโฆษก ต้องปรึกษากับครอบครัว สามี บิดามารดาก่อนหรือเปล่า ครอบครัวมี
ปัญหาหรือไม่ ซึ่งคำถามเช่นนี้ไม่ปรากฏว่าได้ใช้สัมภาษณ์โฆษกชายก่อนการตัดสินใจเข้ารับ
ตำแหน่งเป็นโฆษกหรือรองโฆษกแต่อย่างใด หรือการกล่าวถึงเรื่องการแต่งกาย เสื้อผ้าซื้อหรือ
ตัดที่ร้านใด ใครเป็นคนเลือกแบบให้ ซึ่งมีบางท่านสามีเป็นคนซื้อและเลือกแบบให้ จัดเสื้อผ้าให้
แม่แต่ถุงน่องสามียังซื้อให้ รองเท้าก็เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้หญิงนุ่งกระโปรงต้อง
ใส่รองเท้ายกแบบส้นสูงเพื่อให้เข้ากับเสื้อผ้าที่แต่งตัว เวลาเดินมาก ๆ จะเกิดการเจ็บเท้า
รองเท้ากัดหรือส้นรองเท้าหลุด จึงต้องมีการเปลี่ยนและเตรียมรองเท้าไว้หลาย ๆ คู่ ซึ่งเป็น
ปัญหาเล็ก ๆ ที่สำคัญ แต่ผู้ชายมักไม่ได้รับคำถามเช่นนี้ เพราะผู้ชายมีเครื่องแต่งกายแบบเดี๋ยวนั้น
คือกางเกงและรองเท้าที่ใส่ก็มีการใส่ถุงเท้ารองรับไว้ ทำให้ไม่เกิดปัญหาเรื่องรองเท้ากัดหรือ
ส้นรองเท้าหลุดเหมือนกับผู้หญิง นอกจากนี้ประเด็นเรื่องชู้สาวก็เป็นสิ่งที่ปรากฏว่าได้ถูกนำมา
เป็นเครื่องมือใช้ในการโจมตีเพราะเหตุว่าไม่รู้จะโจมตีในเรื่องใด เนื่องจากไม่มีจุดอ่อนใน
เรื่องความรู้ความสามารถ จึงต้องนำเรื่องชู้สาว ซึ่งในกระแสสังคมไทยไม่ยอมรับเรื่องการ
ประพฤติดูในเรื่องเพศอีกทั้งต้องมีครอบครัวที่อบอุ่นมาเป็นข้อโจมตี แม้สิ่งที่นำมากล่าวอ้างนี้
จะไม่มีมูลความจริงก็ตาม เพราะเป็นสิ่งที่อ่อนไหวและล่อแหลมง่ายต่อการทำให้เกิดความ
เข้าใจผิดขึ้นได้ หรือที่เรียกว่า วิกฤตศรัทธาในตัวคู่ต่อสู้ทางการเมือง เป็นต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. การสะท้อนทัศนคติของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีต่อโฆษกสตรี

จากการวิเคราะห์ทัศนคติของสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีต่อโฆษกสตรี โดยวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่นำเสนอว่าเป็นไปในทางเป็นกลาง บวก และลบ โดยแยกประเภทของเนื้อหาที่นำเสนอในประเด็นต่าง ๆ ได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ความสามารถในการทำงาน ภูมิหลัง บุคลิกภาพ และคุณสมบัติทางกายภาพ ซึ่งได้จากการนำเสนอข่าว/บทความ คอลัมน์ต่าง ๆ ที่กล่าวถึงบทบาทและกิจกรรมของโฆษกสตรีในด้านต่าง ๆ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดภาพลักษณ์ในทางเป็นกลางและเป็นบวกต่อโฆษกสตรีมากกว่า ส่วนข่าวหรือบทความที่ดำเนินคดีเกี่ยวกับการทำงานของโฆษกสตรีมีน้อยมาก โดยประเมินจากลักษณะการนำเสนอของสื่อสิ่งพิมพ์ จากจำนวนข้อมูล 152 ชิ้น ปรากฏว่ามีการนำเสนอในเชิงเป็นกลาง 78 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 51.31 เชิงบวก 71 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 46.71 และเชิงลบ 3 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 1.98 ตามลำดับ โดยเกณฑ์เชิงบวก เป็นกลาง และลบ ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ การเห็นด้วย (บวก) ไม่ส่งเสริมและสนับสนุน (เป็นกลาง) และเชิงไม่เห็นด้วย (ลบ) (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

3.1 ตัวอย่างทัศนคติของหนังสือพิมพ์ที่เป็นกลาง ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที่ 10 กรกฎาคม 2524 หน้า 12 ความว่า

เปรมดิ้ง 2 รองโฆษก

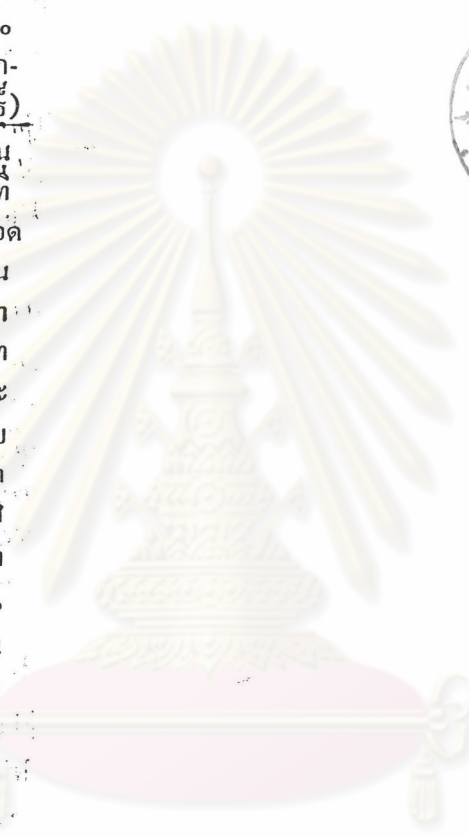
"รายงานข่าวจากท่าเนียบรัฐบาล เปิดเผชิญกับ "มติชน" พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี มีคำสั่งแต่งตั้งให้ นายชัช วัชชิตขันธ์ และ นางวนิดา จิตต์หมั่น ดำรงตำแหน่ง รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี แทน นางสาวตรี สุวรรณสถิตย์ ที่ลาออกไป"

อีกตัวอย่างหนึ่ง ได้แก่ นิตยสารสตรีสาร ปีที่ 46 ฉบับที่ 1 วันที่ 21 มีนาคม 2536

สตรีในแรงงานย่นคำร้อง

ขอสิทธิลาคลอด ๙๐ วัน

ในโอกาสวันสตรีสากล ๘๖ สตรี
ผู้ใช้แรงงานภาคเอกชนจำนวน ๒๐
คน ได้เข้าพบรองโฆษกสำนักนายกรัฐมนตรี(นางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์)
ที่ทำเนียบรัฐบาล (ภาพล่าง) ยน
คำร้องขอสิทธิแก่สตรีในแรงงานที่
ตั้งครร์ก ได้รับสิทธิหยุดงานลาคลอด
๙๐ วัน เช่นเดียวกับสตรีในงาน
ราชการ คณะสตรีแรงงานกล่าวว่า
สตรีในแรงงานเอกชนมีบทบาท
ของเศรษฐกิจสูง แต่ค่าแรงและ
สวัสดิการย่งต่ำ โดยเฉพาะไม่ได้รับ
สิทธิเท่าเทียม ในการลาคลอด
เปรียบกับสตรีแรงงานในประเทศ
อื่น เช่น อินโดนีเซีย ลาว กัมพูชา
พม่า จีน ล้วนได้สิทธิลาคลอด ๙๐
วันทั้งส่น และกล่าวด้วยว่าสตรีใน
แรงงานไทยในการอุตสาหกรรม
พาณิชย์กรรม และบริการ มีจำนวน
ราว ๑๖ ล้านคน มีสิทธิลาป่วย ๓๐
วัน และลาคลอด ๓๐ วัน โดยได้
รับเงินค่าจ้าง ส่วนสตรีข้าราชการ
ขณะนี้ได้สิทธิลาคลอด ๙๐ วัน

ศูนย์วิทยพัทยาการ

คำเรียกร้องของกลุ่มสตรี
แรงงานได้รับความสนับสนุนจาก
สมาชิของกัการสตรีและองค์กร
แรงงานแห่งต่างๆ
รมช. มหาดไทย (นายเชาว์วัศ
สุดลาภา) เห็นด้วยที่จะให้ สตรี
แรงงานลาคลอดได้ ๙๐ วัน โดยให้
นายจ้างจ่ายเงินให้ ๓ เดือน ส่วนกั
งานประกันสังคมจ่ายอีก ๕๐% ของ
เงินเดือนตลอด ๙๐ วัน รวมเป็นเงิน
จะได้รับ๒เดือนครึ่ง ถ้าทุกฝ่ายยอม
รับ มหาดไทยจะประกาศกำหนดไว้
ทันที (๘๖)

3.2 ตัวอย่างทัศนคติของหนังสือพิมพ์ที่เป็นไปในทางบวก ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที่ 6 เมษายน 2523 หน้า 5 คอลัมน์ จอดป้ายเฟื่องนคร

จอดป้ายเฟื่องนคร

ดร.สายสุรี จุติกุล

มี...ได้ว่าเป็นสตรีคนแรกในสายงานโหมกของรัฐบาลที่เอาผู้หญิงมาใช้แล้วก็เลือกได้คนที่เหมาะสมเสียด้วย ที่ๆที่ ดร.สายสุรี ไม่เคยมีชื่อเสียงมาก่อนทางด้านการเมือง แต่เธอคงกระล่อนถึงความรู้สึกว่าความสามรถในสายงานอาชีพ โดยเฉพาะทางการศึกษาเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่นักวิชาการ ก็แนะนำในยุคนั้นที่รัฐบาลนี้หยิบเอาบรรดานักวิชาการที่มีคุณภาพมาใส่ประโยชน์เอาไว้ก่อนเพื่อเมือง ก็ไม่น่าประหลาดใจอะไรเมื่อมีชื่อของ ดร.สายสุรี ติดเข้ามาด้วย

ความเหมาะสมกับตำแหน่งรองโฆษกรัฐบาลเราก็คงจะต้องเป็นผู้มีความพอตัวจริงๆ เรามองเหมือนกันเพราะจะช่วยให้ฐานะของรัฐบาลอยู่ในความศรัทธาเชื่อถือของประชาชนได้มากขึ้นเท่าไร ส่วนหนึ่งย่อมมาจากทีมงานของโฆษกรัฐบาลด้วย

และที่ว่า ดร.สายสุรี เหมาะสมก็เห็นจะเป็นคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของเธอเองที่พูดได้ว่า เหตุเพราะอ่อนหวานแต่ไม่ฉ้อฉลเยิ่นเย้อ พูดง่าย ๆ ตามภาษาตลาดก็หมายความว่าพูดจะเข้าหูคน ฟังไม่เบื่อหน่ายเอา แล้วเธอก็อารมณ์ขัน

ข้อดีสำคัญคือยังสวยพริ้งอีกด้วย เธอไม่เหมือนนักวิชาการที่ได้แว่นตาหนาตะโคง ไม่บอกลักษณะว่าเป็นครูบาอาจารย์แก่ใครเรียน ถ้าไม่บอกหรือรู้จักมาก่อนใครเห็นครั้งแรกต้องนึกว่าเธอเป็นนักธุรกิจชื่อดังมากกว่า

สมัยเป็นนางสาวสายสุรี สกกุลเคมขณวงศ์ หรือ จักรเพ็ญศรี เกิดเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2478 เป็นศิษย์เก่าโรงเรียนวัดมหาวิทย์ลัย จนกระทั่งมาศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะอักษรศาสตร์ เรียนแค่ 1 ปี ก็บินไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา จนได้ปริญญาตรีทางด้านศิลปการดนตรีตามที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่ต้น

ระหว่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยม

ชอบร้องเพลง แต่งเพลง และเล่นดนตรีเป็นชีวิตจิตใจ เพลง "สายพิพย์" ที่เคยอัดคัสดอ้นฉบับสาววัย 40 คงจำกันได้ ก็เธอละที่เป็นลมแต่งทำนองและเล่นเปียโน

ดร.สายสุรี มุ่งมั่นที่ทำความดีต่อทางด้านนี้แต่ไม่ผล เพราะไม่อยากขัดใจพ่อแม่ ก็เสามาสำเร็จโทและเอกทางด้านการศึกษาและจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยอิมเพอเรียล โดยได้ทุนจาก เอ.ไอ.ซี.

เข้าใจว่าจะพบรักครั้งแรกกับ ดร.ทวี จุติกุล ที่รัฐนี้ด้วย พอมีบุตรคนแรกเลยตั้งชื่อเล่นให้ว่า "นา" อายุ 14 ขวบแล้ว และคนที่ 2 มีชื่อเล่นว่า "น้อยสี" ซึ่งข้อมมาจากรัฐอลิกันอยส์ ปัจจุบัน ดร.ทวี จุติกุล เป็นคณบดีคณะเกษตรศาสตร์ อยู่ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ส่วน ดร.สายสุรีเองเมื่อกลับจากนอกก็เข้าทำงานที่คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ เคยไปร่วมงานที่เอสแคป และเคยเป็นคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ก่อนจะมาเป็น

รองเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งงานอริเรกที่ทำให้ชีวิตมีความแตกต่างก็ คือ เป็นคนรักหอย จึงสะเป่ปลอกหอยทุกชนิดที่มีอยู่ในโลก ตัดงานนับว่าเป็นผู้หญิงที่เก่งมากสามารถลงล่างกับวามรสของอาหารใคร ที่ว่าพวกนักวิชาการนั้นๆ แต่ที่ผู้หญิง ทางปฏิบัติไม่เอาไหน ผลจากการทำแผนเด็กหรือโครงการพัฒนาเด็กระยะยาวนั้นใจ ดร.กมลวายุยังยึดคา แม้สภาพพัฒนาซึ่งเป็นเจ้าของเรื่องเองยังยกธงขาว จากการไม่ยอมรับจนรัฐบาลยอมรับและเรียกได้ว่ารัฐบาลกำลังห่อแผนเดินนั้นมากก็

แต่สิ่งที่จะทำหวนหนักแคไหนผู้หญิงก็คือผู้หญิง หน้าสวยแต่ลิ้มที่หัวของอาจารย์สายสุรีผู้เป็นคนใกล้ชิดกระซิบว่าเพราะเธอใช้เครื่องสำอางของเมิลแอร์แมนเป็นประจำ ก็ใช้ชีวิตจิตใจก็สีดำขาว สีเลือดหมู หรือไม่มีเงินก็สีหนัก ๆ ไม่ชอบสีหวานเหมือนผู้หญิงทั่วไป

3.3 ตัวอย่างทัศนคติของหนังสือพิมพ์ที่เป็นไปในทางลบ ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับประจำวันที่ 17 มีนาคม 2524 คอลัมน์ซุบซิบ ข่าว คน ๆ ๆ

วันอังคารที่ 17 มีนาคม พุทธศักราช 2524

...● จริงไม่จริงก็ไปดนม ดชด.ดู มีก๊คนที่เคยพูด
กับผู้การฯประจำ ตอนนี่เขากลายมาเป็น ผู้การฯ
กำลังพล เขาก็หมายหัวผู้ที่ไม่ตกทายทั้งที่โยกไป
แย่งตำแหน่งเขา...● ที่นี้ไม่มีได้ มีเสียกับอะไร
หรือใครทั้งนั้น แต่ ท่านผู้รับผิดชอบงานของ
กรมตำรวจนะ เคยได้อินโหม ความอยู่ดีธรรม
ในการโยกย้ายกรมตำรวจแต่ละครั้ง คงได้ฟังเพราะ
ตำรวจจับปืนฆ่ากันเองสักวัน...● พล.ต.อ.มนตรีชัย
พันธุ์กงชั้น สบายดี ไครอย่าไปว่าท่านไม่สบาย
เป็นอันขาด ไกรธกันคาย เดียวย้ายใหญ่เดือนหน้า
งวดหน้า ก่อนเข้าเกษียณ ข้.ไม่ทิ้งทวนย้าย (ดับ
อนาคต) ให้เอ็งนะ...● เปิดหมวกต้อนรับโฆษก
รัฐบาลรายใหม่ ทั้ง ไตรรงค์ สุวรรณคีรี หรือ
สามสี ภูเขาทอง กับ สาวีตรี สุวรรณสฤติย์
ล้วนเป็นคนเก่ง แต่คนพูดเก่งกับคนพูดเป็นให้ได้
ใจความเนื้อหาสาระไม่เหมือนกันนะจะ...●

มนตรีชัย พันธุ์กงชั้น

เชาวน์วิศ สดลภา

หวานเย็น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อีกตัวอย่างหนึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับประจำวันที่ 18 กันยายน 2534
คอลัมน์บุคคลวันนี้

ส วั น นี

ลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี “โฆษกแก้ภาพ”

ผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงของรัฐบาลชุด
ปัจจุบัน เกิดเมื่อวันที่ 16 พ.ค. 2499 ที่พะเยา นามสกุลเดิม
คือ “สมฤทธิ” สมรสกับนายสุวิทย์

ศิษย์เก่าโรงเรียนเชิงคำวิทยาคม ซึ่งอยู่ที่บ้านเกิด แล้วจบ
ป.กศ. จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต และ ป.กศ.สูง จากวิทยาลัยครูพระนคร
เริ่มทำงานที่สำนักข่าวไทย ในตำแหน่งพนักงานพิสูจน์
อักษร จากนั้น ได้รับการบรรจุเป็นพนักงานโฆษณาวิทย์ ทท.
ทำหน้าที่ผู้ประกาศ อ่านข่าว และจัดรายการอยู่ 5 ปี จึงถูกยืมตัวไปทำงานข่าวโทรทัศน์ร่วม
ทีมกับ ดร.สมเกียรติ อ่อนวิมล จากวันนั้นจึงได้ตั้งเป็นที่รู้จัก

มีชื่อเสียงในด้านการทำข่าว และผลิตสารคดีเกี่ยวกับอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จึงได้รับการเชื้อ
เชิญเข้ามาเป็นโฆษกรัฐบาล เนื่องจากเป็นคนที่มีภาพพจน์ที่ดีคนหนึ่งในสายตาของประชาชน
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ล่าสุดถูกกำหนดให้เป็นผู้นำทีมไปพิสูจน์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาพระประ
จักษ์กับป่าคลองใหญ่ อ.ปะคำ บุรีรัมย์

สงสัยว่ารายการนี้ ท่านโฆษกไปพิสูจน์ข้อเท็จจริงทั้งที่ไม่ใช่หน้าที่รับผิดชอบโดย
ตรง เพราะรัฐบาลจริงใจจะแก้ปัญหา หรือ ต้องการใช้ภาพของท่านโฆษกสร้างความเชื่อ
ถือจากชาวบ้านกันแน่

แต่ขอสรุปว่า...แม้แต่คนไม่ค่อยรู้เรื่องนี้ ยังหมดศรัทธาคนชื่อลดาวัลย์นักอนุรักษ์ใจ
เลยล่ะ

4. ลักษณะการนำเสนอความคิดเห็นในเนื้อหา

จากการวิเคราะห์เนื้อหาที่น่าสนใจ ส่วนใหญ่ได้มีการนำเสนอความคิดเห็นของ คอลัมน์นิสต์ไปพร้อม ๆ กันด้วย ผู้วิจัยจึงแยกพิจารณาเนื้อหาและความคิดเห็นที่น่าสนใจออกมาว่า ภาพรวมที่ปรากฏเป็นไปในรูปแบบใด ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้คือ

(4.1) เสนอเนื้อหาหรือความคิดเห็นในเชิงยกย่องสนับสนุน หมายถึงการ เห็นพ้องเห็นด้วยกับความคิดเห็นหรือการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลนั้น รวมไปถึงข้อเขียนที่แสดงออก ในรูปของการชมเชย ยกย่อง สรรเสริญ ชื่นชมในการปฏิบัติหน้าที่

(4.2) เสนอเนื้อหาหรือความคิดเห็นในเชิงตำหนิขัดแย้ง ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนด ความหมายของความคิดเห็นในเชิงตำหนิขัดแย้งว่า หมายถึงข้อเขียนที่แสดงออกถึงความไม่พอใจ ในการกระทำหรือการปฏิบัติของบุคคล รวมไปถึงข้อเขียนที่แสดงออกถึงความคิดที่ไม่เห็นด้วย หรือเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับความคิดเห็นของบุคคล

(4.3) เสนอความคิดเห็นในเชิงแนะนำ หมายถึงข้อเขียนที่แสดงออกถึงการ เสนอแนะแนวคิดหรือทางเลือกในการแก้ปัญหา หรือแนวทางดำเนินงานที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุด

(4.4) เสนอความคิดเห็นเชิงล้อเลียน หมายถึงข้อเขียนที่แสดงออกถึงความ คิดเห็นของคอลัมน์นิสต์ โดยมุ่งผลให้ผู้อ่านและเป้าหมายเกิดความสนุกสนานมากกว่าความรู้ลึก โกรธ

(4.5) เสนอความคิดเห็นในเชิงบอกกล่าว หมายถึงข้อเขียนที่ถูกนำเสนอใน ลักษณะของการบอกเล่าถึงข้อเท็จจริงหรือข่าวสาร อันได้แก่ ข่าวประชาสัมพันธ์ ข่าวบริการ รวมถึงข่าวส่วนตัว เป็นต้น

5. การใช้ภาษา

การใช้ภาษาที่นำเสนอข่าวหรือคอลัมน์เกี่ยวกับโฆษกสตรี ค่อนข้างเน้นในเรื่อง ส่วนตัวและความเป็นหญิงอยู่มาก โดยพิจารณาถึงคำหรือสำนวนเฉพาะสมัย ภาษาปากหรือ คำแสลง คำสรรพนามหรือฉายานาม คำหรือสำนวนภาษาที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ ได้แก่

(5.1) คำหรือสำนวนเฉพาะสมัย

โฆษกคิดค้น	=	ทำตัวเป็นคนธรรมดา
สัมผัสไหล่มือหรือมะพร้าวไหล่หัว	=	โชคดีหรือโชคร้ายกันแน่
ไข่แดงหนึ่งเดียวในคณะรัฐมนตรี	=	ผู้หญิงคนเดียวในคณะรัฐมนตรี
สตรีหนึ่งเดียว "ในรัฐบาลอุบลีเหตุ"	=	ผู้หญิงคนเดียวในรัฐบาล นาย อานันท์ ปันยารชุน

(5.2) ภาษาปากหรือคำแสลง

เป็นผู้หญิงคนเดียวที่ "ปัง" จากจอกแก้วมาเป็นโฆษกรัฐบาล

บ้าน

ไฟไม่มีมอด

(5.3) คำสรรพนามหรือฉายานาม

ป้าสาย	=	ดร. สายสุรี จุติกุล
พี่ต้อย	=	นางลดาวัลย์ วงศ์ศรีวงศ์
เจ๊หน้อย	=	นางสุภารัตน์ เกษราพันธ์ุ์
พี่หญิง	=	ม.ร.ว. จิยากร เสสสะเวช
สารวัตรเปิ้ล	=	พันตำรวจโท หญิง ศิริวรรณ อนันต์โท

(5.4) คำหรือสำนวนภาษาที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ เน้นความเป็นเพศอยู่มาก เช่น

- ก่อนสายสุริจะทริแสง = ก่อนที่ ดร.สายสุริ จตุกุล จะพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ผู้หญิงที่ผู้ชายต้องยอมยกนิ้วให้ = ผู้หญิงเก่งที่ผู้ชายต้องยอมยกนิ้วให้ ซึ่งในที่นี้หมายถึง ดร.สายสุริ จตุกุล
- ผู้หญิงไต่ยอด = ผู้หญิงที่ทำงานเจริญก้าวหน้าสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น
- นักดนตรีมือฉกาจ = นักดนตรีฝีมือยอดเยี่ยม
- ผู้หญิงเก่งฉกาจ = ผู้หญิงเก่งมีความสามารถมาก
- ผู้หญิงเหล็ก = ผู้หญิงที่เข้มแข็ง
- โฆษกสาวเผ่าลือ = ในที่นี้หมายถึง นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ ซึ่งเป็นชาวไทยลื้อที่ได้รับแต่งตั้งเป็นโฆษกรัฐบาล
- โฆษกแก้ภาพ = โฆษกที่มาช่วยแก้ไขภาพลักษณ์ของรัฐบาล
- โฆษกลูกสอง = ในที่นี้หมายถึง นางลดาวัลลิ์ วงศ์ศรีวงศ์ ซึ่งมีบุตรชาย 2 คน
- ผู้หญิงยุคใหม่ = ผู้หญิงสมัยใหม่ที่เป็นผู้หญิงทำงาน
- ผู้หญิงแนวหน้า = ผู้หญิงทำงานเก่งโดดเด่นกว่าผู้หญิงคนอื่น
- ส.ส. หน้าใหม่ โนเนม = ในที่นี้หมายถึง นางสุภารัตน์ เกษุราพันธ์ ซึ่งได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. สมัยแรก คนยังไม่รู้จัก จึงเรียกว่า หน้าใหม่ ยังไม่มีชื่อเสียง
- สุขภาพสตรีหวานแกร่ง = สุขภาพสตรีสวย อ่อนหวาน และเข้มแข็งอยู่ในตัว
- สวย-รวย-เก่ง = ในที่นี้หมายถึง นางสุภารัตน์ เกษุราพันธ์ ซึ่งมีความสวย ฐานะดี เก่งทั้งการศึกษาแล้วเรียนและการทำงาน
- คุณแม่นักการเมือง = ในที่นี้หมายถึง นางสุภารัตน์ เกษุราพันธ์ เป็นแม่ของลูกชาย 1 คน
- หยดน้ำใสในการเมืองไทย = หยดน้ำใสสะอาดซึ่งอยู่ในวงการเมืองไทยที่ขุ่นมัว

สุภาพสตรีนักร้องเมือง	= สุภาพสตรีที่เป็นนักร้องเมือง ครอบครัวยังมีอาชีพ
สายเลือดคนไทย	ค้าผ้าไหม
รูปสวยรวยความรู้	= ทั้งสวยทั้งมีความรู้มีการศึกษาดี
ตัวแทนของสตรี	= ผู้หญิงเก่งที่มีความรู้ความสามารถมักถูกจัดให้เป็นตัวแทนของผู้หญิงทั่ว ๆ ไป
"ดอกไม้" ของโฆษกตำรวจ	= เปรียบผู้หญิงเหมือนดอกไม้ของโฆษกกรมตำรวจ
ชุดใหม่	ชุดใหม่ ซึ่งในที่นี้หมายถึง พันตำรวจโท หญิง ศิริวรรณ อนันต์โท เป็นผู้หญิงคนเดียวในทีมงานโฆษกกรมตำรวจ
หนึ่งนางเดียว 5 โฆษก ตร.	= หมายถึง พันตำรวจโท หญิง ศิริวรรณ อนันต์โท

จากการวิเคราะห์ในส่วนของเนื้อหาภาพสะท้อนจากสื่อสิ่งพิมพ์สามารถสรุปข้อค้นพบได้ในหลายประการดังต่อไปนี้

1. ในด้านของสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำมาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณนั้นพบว่า หนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเรื่องของโฆษกมากที่สุดตามลำดับ คือ ไทยรัฐ มติชน สยามจดหมายเหตุ เดลินิวส์ บ้านเมือง แนวหน้า ข่าวสด สยามรัฐ ดาวสยาม สยามโพสต์ บางกอกโพสต์ ส่วนการนำเสนอในนิตยสารโดยส่วนใหญ่ก็นำเสนอในรูปแบบของการสัมภาษณ์พิเศษ ประวัติส่วนตัว การทำงาน และความคิดเห็นในการทำงาน ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ มักเสนอในรูปแบบของ ข่าวคอลัมน์ซุบซิบ และบทความต่าง ๆ

2. ในด้านของประเภทการนำเสนอพบว่า เน้นไปที่ความสามารถในการทำงานว่าสามารถทำได้มากน้อยเพียงใดเป็นหลัก รองลงมาคือภูมิหลัง ประวัติชีวิตครอบครัว การแต่งงาน บุตร นอกจาก 2 ประเด็นหลักแล้วยังมุ่งไปที่เรื่องของบุคลิกภาพ ความสามารถในการแสดงออก การนำเสนองาน เวกลักษณะประจำตัวที่ปรากฏต่อสื่อมวลชน การร้องเพลง และคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับทางกายภาพเช่น รูปร่าง ภารกิจที่มีอยู่เป็นต้น

3. ในการสะท้อนทัศนคติของสื่อสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอว่าให้การสนับสนุนระดับปานกลาง ประมาณ 51 % และให้การสนับสนุนและส่งเสริมการทำงานของโฆษกสตรีถึง 45 % และนำเสนอในเชิงของการไม่เห็นด้วยเพียง 2 % แสดงให้เห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์ได้ให้โอกาสและสนับสนุนการทำงานของโฆษกสตรีมากพอสมควร โดยเห็นได้จากการที่มีสื่อหลายชิ้นและบทความหลายชิ้นที่เขียนและสนับสนุนการทำงานรวมถึงให้กำลังใจในการทำงานด้วย

4. การใช้ภาษาที่สื่อสิ่งพิมพ์ชอบใช้เพื่อให้ง่ายต่อการเรียกขานโดยเฉพาะ สื่อสิ่งพิมพ์ได้พยายามใช้คำสำนวนหรือคำสรรพนามที่ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ กลายมาเป็นธรรมเนียมที่เรียกกันในหมู่สื่อมวลชน แต่อย่างไรก็ตามได้สะท้อนให้เห็นถึงการเป็นเพศหญิง หรือสะท้อนภูมิหลังให้เห็นถึงบุคลิกภาพได้เป็นอย่างดีด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย